

7md

2010 m. vasario 12 d., penktadienis

Nr. 6 (882) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Brangūs skaitytojai,

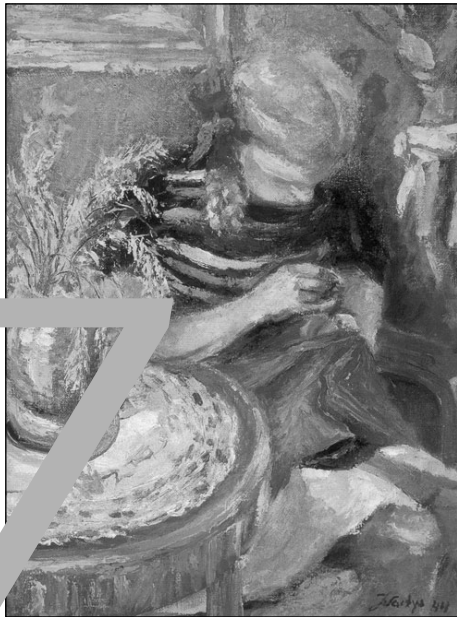
Per 18 metų patyrėme ir šilto ir šalto, bet dar niekada savaitraščio padėtis nebuvo tokia kritiška kaip dabar. „7 meno dienos“ gali užsidaryti kiekvieną akimirką ir niekas šito net nepastebės, – krizė. Akivaizdu, kad nepriklausomos kultūrinės spaudos nereikia nei laisvosios rinkos visuomenei, nei vyriausybei, neskiriančiai, kas yra kultūra ir kas yra verslas.

„7 meno dienų“ reikia tik jums, ištikimiems mūsų klubo nariams. Prašome jus supratingumo, jei savaitraštis pasirodys jau ne kiekvieną savaitę. Labiausiai būsimė dėkingi už paramą, kurią skirsite „7 meno dienoms“, pervesdami 2 proc. savo pajamų mokesčio, kol dar valstybė neatėmė ir šios galimybės.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597,
Bernardinų g. 10-8, LT-01124 Vilnius.

Formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje arba užpildyti ją internete (Mokesčių inspekcijos tinklalapio www.vmi.lt nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

Jonas Vaitys. „Siuva“. 1944 m.

Pasižvalgus po Vilniaus dailės galerijas

8

Prasideda Berlyno kino festivalis

9

Krėsle prie televizoriaus

Muzika kaip lakmusas

W.A. Mozarto „Figaro vedybos“

Vytautė Markeliūnienė

Taip jau susiklostė, kad retokai Lietuvoje statomoms W.A. Mozarto operoms, ypač „Figaro vedyboms“, nekart buvo lemta tapti mūsų operos trupės gyvybę paliudijančiu spektakliu. Pirmąkart šis veikalas Valstybės teatre (tuo metu vadintame Didžiojo teatru) statytas, regis, labai niūriu laikotarpiu – 1944 m. pavasarį (premjera – gegužės 7 d.), karo metais. Spektaklį rengė vokiečių menininkai – režisierius L. Geeras, dailininkas W. Schröteris, dirigentas P. Schmitzas. Batutą iš pastarojo dar porai spektaklių (iki pasibaigiant karui ir užėinant sovietų okupacijai) spėjo perimti Vytautas Marijošius. O pagrindinius vaidmenis kūrė A. Kučingis, J. Mažeika, A. Dambrauskaitė, E. Kardelienė, P. Radzevičiūtė ir kt. Šykštus pagyrų V. Jakubėnas savo recenzijoje po šios premjeros džiaugėsi, kad W.A. Mozarto „menas nėra mums toks tolimas, kaip kitados“. Kiti recenzantai ar tiesiog operą stebėję amžininkai irgi neslėpė entuziazmo. Deja, tąsą dar nespėjusiam įsivaizduoti spektakliui nebuvo lemta tęsti savo gyvavimo scenoje.

Turėjo prabėgti keturi dešimtmečiai, kol „Figaro vedybos“ vėl tapo operos teatro repertuaro dalimi. Tačiau, 1988 m., šią operą prikėlė talentingų kūrėjų duetas – režisierė Vlada Mikštaitė ir dirigentas Jonas Aleksa, perfrazuojant tuomet recenzijoje užfiksuotą E. Gedgaudo įžvalgą, – abu menininkai, Mozarto kūryboje senokai atradę savą temą. Šis subtiliai niuansuotas, autentiškų muzikinio teatro apraiškų kupinas spektaklis, pasak minėto recenzento, virtęs „įtaigiu garsų teatru“, žaižaravo charakteriais, būsenomis, impulsais. O vienu anų „Figaro vedybų“ perliuku tapo Sigutės Stonytės Kerubinas.

Šiai dainininkei buvo lemta ir naujausiam „Figaro vedybų“ pastatyme sukurti vieną svarbiausių vaidmenų – šikart Grafienės Rozi-

Asmik Grigorian (Siuzana) ir Kostas Smoriginas (Figaro)

NUOTRAUKA IŠ LNOBT ARCHYVO

nos. Ir nepaisant visai kito statytojų ansamblio, atsinaujinusios dainininkų kartos, būtent S. Stonytės Grafienė pažadino sąskambį su vis dar plevenančia Mikštaitės–Aleksos muzikinio teatro tradicija, primenančia, kad rafinuota klasikinė muzikinio teatro išraiška tebėra gabi mūsų trupėje ir šiai išraiškai prasiveržti į paviršių tereikia palankių sąlygų. Tas sąlygas sukūrė Ispanijos ir Argentinos statytojai – režisierius E. Sagi, scenografas D. Bianco, kostiumų dailininkė R. Schussheim, šviesų dailininkas E. Bravo, choreografė N. Castejón drauge su mūsų teatro menininkais –

spektaklio muzikiniu vadovu, dirigentu M. Staškum, dirigentu A. Šulčiu, choro meno vadovu Č. Radžiūnu ir gausia dainininkų trupe, pasirengusia dainuoti net trimis sudėtimis. Dalyvavo ir būrys šokėjų, mimanso artistai.

Šios „Figaro vedybos“ ištis pailudijo, kad galima sukurti dvasia ir kūnu gyvą, patrauklų spektaklį be jokių deklaratyvių ir kartais dirbtinokų šiuolaikinio teatro atributų (vaizdo projekcijų, dūmų, į dabarties gyvenimo standartus dirbtinai perkeltos veiksmo ir kt.). Panaudoti

NUKELTA | 2 PSL.

Muzika kaip lakmusas

ATKELTA IŠ 1 PSL.

keli elementai, sukuriantys tik šiam spektakliui būdingą atmosferą – nutapyta prabangi rokokinė uždanga, traukianti žvilgsnį sunkiai, o kartu žaismingai krentančiomis draperijomis; pietietiškos vaivškos saulės šviesa (puikiai panaudotas apšvietimas); po atlėgusio karščio užliejanti gaivi naktų vėsa, nušviesta mėnesienos ir kupina paslapčių bei aromatų. Visa kita – šios komedijos reikmės atitinkantys Sevilijos vidinio

liacija, intonaciniais gestais perteikia įtaigias muzikines reikšmes. Prisipažinsiu, visada kelia abejonių spektaklio veiksmo „paankstinimai“ uvertiūros sąskaita. Tad ir šį kartą nepasirodė argumentuotas sprendimas: po ekspozicijos uždanga praskaidrėjo, o už jos scenoje ėmė šurmuliuoti gyvenimas. Vienintelė grynos orkestro muzikos salėlė iškart (per anksti) pasidengė buitiniomis apnašomis. Tai netruk-

tarsi savotiški vaistai. Pasirėmusi šia mintimi, paklausčiau – ar visiems šio spektaklio komponentams šie vaistai garantavo visokeriopą sveikatą? Klausantis vasario 7 ir 9 d. spektaklių, siūlėsi išvada, kad mūsų operos dainininkai ir instrumentalistai iš tikrųjų pasiilgę Mozarto muzikos ir dėjo dideles pastangas ją kuo geriausiai atlikti. Tačiau sykiu ši muzika tapo lakmusu, atskleidžiančiu ir trūkumus ar tiesiog to-

liaus suvokimo stoka. Akivaizdu, kad ne visada scenoje ir orkestrinėje laikytasi adekvačios tempų logikos, o ją vis dėlto juk diktuoja ne kas kitas, o dirigentas. Tad dėmesin krito ne tiek solistų netikslumai, kiek choro ir orkestro išsiskyrimai. Išryškėjo ir tam tikri muzikinės drausmės ar subordinacijos trūkumai, kuriuos gerokai sėkmingiau įveikė solistai, puikiai suvokiantys besąlygišką kontakto su dirigentu svarbą per spektaklį.

Šiame kontekste, nors ir ne visai tolygiai, sklandžiai, atlikėjų ir Mozarto muzikos dialogas vis dėlto plėtojosi rezultatyviai. Iš klausius du spektaklius matyti, kad „Figaro vedybos“ gaubia malonus kūrybinės laboratorijos virpesys, kuriame kruopščiai parengtas vaidmuo dera su spontanišku nuoširdumu, o kai kurie artistai jau geba palikti įsimintą kūrybinį pėdsaką. Vėliau ir po spektaklio atmintyje dar malonu kedenti ne butaforiškus, anonimiškus veikėjus, bet į tikrą muzikinį teatrą, į tikras situacijas įtraukusių personažų charakterius. Personažų, privertusių juoktis. Ir, manding, per penkis pirmuosius spektaklius tokiu būdu jau susiformavo žavus, šmaikščiai improvizuojantis artistų ansamblis. Viena raiškiausių jo figūrų tapo K. Sanderio Grafas Almaziva, pratešiantis gana įprastą šio personažo sceninį įvaizdį, bet individualių bruožų jam suteikiantis savuoju lanksčiu ir elegantišku bari-tonu. Abu Figaro atlikėjai – mūsų scenos svečiai: K. Smoriginas ir D. Machej. Pastarasis sklandžiai įsiliejo į artistinį ir muzikinį audinį, labiau patraukdamas savo vokaline kultūra, bet autentiškesniu, gyveniniu charakteriu pulsavo K. Smorigino Figaro, kuris ir scenoje, ir Mozarto muzikoje jautėsi laisvai – kaip

namie. Kaip Siuzaną save atrado, regis, ir R. Šilinskaitė, – plastiška, gyvybinga, šilta, žmogiška ir labai moteriška. Šiame solistų ansamblyje dėmesį prikaustė S. Stonytė, kuri Grafienės vaidmeniu įrodė, kiek turtingi patirties subrandinti jos artistiniai ir vokaliniai ištekliai, nepripažįstantys jau kažkur panaudotų trafaretų. Būti visada gerai pasirengusiai ir atvirai kūrybai – visada šiai dainininkei tai svarbiausias imperatyvas. Kiek kitokia S. Janušaitės Grafienė, nuosaikiau gludiniusi savo vaidmenį ir jam dar turbūt ieškanti raiškesnės priemonių paletės. Malonu buvo išvysti scenoje nemažai jaunos kartos vokalistų, kurių artistiškas gal kiek suvaržytas noro kuo geriau atlikti muzikinius „namų darbus“. Savąjį Kerubiną nuoširdžiai puoselėja V. Mikštaitė, kuriai dar vertėtų paieškoti glaudesnės charakterio ir vokalinės partijos dermės. Kiek inertiška vaidybinio požiūriu pasirodė N. Pokvytytės Barbarina, bet jos vokalas labai savitas, glotnus. Kad yra tiesiog sutvertas charakteringiems vaidmenims, paliudijo R. Karpis (Bazilijus), atskleidęs ir gerą artikuliaciją, muzikalumą.

Ar šios „Figaro vedybos“ priartino mums autentiškas Mozarto muzikos vertybes? Mančiau, šio spektaklio tolimesnis gyvenimas tai paliudys, patvirtins. Akivaizdu viena, kad spektaklis sukūrė tą terpę, kurioje mūsų operos trupė turi galimybę pati sau iš esmės atskleisti muzikinį, artistinį potencialą, vertybinę orientaciją, profesinius prioritetus. Nuo to priklausys, ar greitai nesudėvės repertuare ši opera, ar ji išsaugos būtinas kūrybines kibirkštis.

VYTAUTĖ MARKELIŪNIENĖ

Asmik Grigorian (Siuzana), Sigutė Stonytė (Grafienė Rozina)

ir išorinio gyvenimo fragmentai. Ir šioje terpėje sklaidžiasi „Figaro vedybų“ veikėjų gyvenimas – žaismingas, kupinas intrigu, sąmojo, šypsenų.

Taigi spektaklis prasideda. „Figaro vedybų“ uvertiūra – vienas tų Mozarto šedevrų, kuris reprezentuoja operos *buffa* ir klasicistinio simfonizmo sąveiką, o savo artiku-

dė dirigentui ir orkestrui susikaupiti, bet ar neatėmė iš publikos (tegu šiais laikais linkstančiais suvokti labiau akimis, nei ausimis) galimybės bent 4 minutes pasimėgauti reikšminga spektaklio preambule, žadinančia vaizduotę?

Dar per spaudos konferenciją dirigentas M. Staškus išsakė mintį, kad Mozarto muzika atlikėjams –

bulintinus dalykus. Nemenka problema išlika tarties aiškumas, lengvumas, ypač išryškėjęs geriau italų kalbą įvaldžiusių solistų akivaizdoje. Operoje, kurioje tiek daug veikėjų ir kur vienas paskui kitą skamba ansambliai, girdėti ir balso formavimo netolygumai, retkarčiais pernelyg rėkšmingas arba bemaž vos girdimas vokalas ar tiesiog sti-

Anonsai

Vilniaus knygų mugė kvies diskutuoti tapatybės tema

Vasario 18–21 d. Lietuvos parodų centre „Litexpo“ jau vienuoliktą kartą vyksianti tarptautinė Vilniaus knygų mugė šiemet akcentuoja tapatybės temą ir kviečia diskutuoti apie tai, kas mes esam, kuo mes būsim.

„Išskeldama šią temą savo kultūrinėje programoje, mugė kviečia pasvarstyti tiek socialines, tiek ir asmenines tapatybės klausimus. Tikimės, kad diskusijos istorinės, kultūrinės, tautinės tapatybės klausimais ar pokalbiai apie vaiko, paauglio, suaugusiojo tapatumą sudomins daugelį Vilniaus knygų mugės gerbėjų, kaip ir kiti mugės renginiai, kurių šiemet vėl gausi ir vėl labai įvairių bei įsimintinų. Tai tikrai džiugina, nes ilgokai baimintasi, kad šiemet dėl visuotinės lėšų stokos jau nebepavyks sudaryti turtingos ir įvairiapusės renginių programos“, – sako Lietuvos parodų centro „Litexpo“ direktoriaus pavaduotoja Kristina Pladienė.

Šiemet Vilniaus knygų mugėje su savo naujienomis supažindins daugiau kaip 160 leidyklų, knygynų, įvairių kultūrinių organizacijų iš 8 pasaulio šalių, lankytojų lauks ir apie 200 įvairių renginių, džiazo vakarų, koncertų, spektaklių, meno parodų, taip pat susitikimų su Lietuvos ir užsienio autoriais bei leidytojais.

Į mugę leidyklų kvietimu susitikti su Lietuvos skaitytojais šiemet vėl atvyksta nemažai žymių užsienio autorių, tradiciškai čia svečiuosis ir žinomi mūsų šalies rašytojai bei poetai. Leidykla „Tyto alba“ į mugę pakvietė romano „Sofijos pasaulis“ autorių Josteiną Gaardę bei žymų britų istoriką, knygos „Stalino jaunystė“ autorių Simoną Sebagą Montefiore. Leidykla „Alma littera“ pakvietė romanų jaunimui „Heroinas“, „Ledi kalės gyvenimas“, „Darant tai“ ir kt. autorių Melviną

Burgessą, leidykla „Baltos lankos“ – romanų „Gėda“, „Išdavystė“, „Kaltė“ autorę Karin Alvtęgen, leidykla „Versus aureus“ – romanų „Šokoladas“, „Penki ketvirčiai apelsino“, „Ledinukų bateliai“ autorę Joanne Harris, leidykla „Vaga“ – knygos „Esminis klausimas“ autorių Pėpą Vainą, Lenkijos institutas – žymų šiuolaikinį lenkų rašytoją, romano „Lialė“ autorių Jaceką Dehnelį. Tradiciškai lankytojai bus kviečiami ir į diskusijų klubą, meno parodas. Šių metų mugėje bus surengtos Alphonso Lingio ir Algio Griškevičiaus fotografijų parodos.

Kaip ir kasmet, renginiai visai šeimai vyks vaikams skirtoje salėje. Jos akcentas – kūrybinė studija „Tu gali sukurti knygą“. Studijos sumanytoja – grafikė, knygų dailininkė Sigutė Chlebinskaitė su savo komanda lankytojus pakvies į naujus nuotykius Knygų šalyje, kurioje bus gausu skaitymų, susitikimų, kūrybos.

Mugėje bus ir naujų projektų. Pirmą kartą įsikurs Gurmanų susitikimų kampas, kuriame „gyvai“ bus pristatomos šiuo metu tiek Lietuvoje, tiek užsienyje ypač populia-

rios kulinarinės knygos. Savo virtuvės paslaptis lankytojams atskleisti pažadėjo Nomeda Marčėnaitė, Beata Nicholson, Linas Samėnas ir kiti. Pirmą kartą mugėje su knygriščių amato tradicijomis supažindins „Vilniaus knygrišių gildija“. Per keturias mugės dienas bus išleista knyga, o prie šio darbo galės prisidėti ir lankytojai. Mugės lankytojai taip pat bus kviečiami kartu rašyti viešą knygą. Tai naujas mugės projektas – *Jam Session* – reiškinys, atklydęs iš muzikos pasaulio. Jo sumanytojai bandys naujai pažvelgti į knygos kūrimą.

Kaip visuomet, mugės dienos turės savo pavadinimus. Pirmą mugės dieną – vasario 18-oji – pirmiausia skiriama specialistams ir vėl vadinsis *Bibliotekų diena*. Vasario 19-oji skelbiama *Ilguoju penktadieniu*, ir lankytojai mugėje svečiuotis galės net iki 21 val. Vasario 20-oji, šeštadienis, vėl bus *Nekasdienų pasimatymų diena*, o sekmadienis, vasario 21-oji – *Šėimos diena*.

Visa mugės renginių programa – www.litexpo.lt.

„LITEXPO“ SPAUDOS CENTRO INF.

Svetur

Juozas Domarkas dirigavo Lince

Lietuvos nacionalinės filharmonijos kolektyvo, simfoninio orkestro, meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas viešėjo Austrijoje, Lince, ir dirigavo „Brucknerhaus“ Didžiojoje koncertų salėje.

Maestro su Brucknerio simfoniniu orkestru (*Bruckner Orchester Linz*) pateikė austrų publikai Mikalojaus Konstantino Čiurlionio simfoninių poemų „Jūra“ ir „Miške“ bei Modesto Musorgskio siuitos „Parodos paveikslėliai“ muzikines interpretacijas.

Koncertų salės fojė buvo eksponuojamos M.K. Čiurlionio ir Viktoro Hartmano (M. Musorgskio siuita „Parodos paveikslėliai“ sumanyta pagal šio architekto ir dailininko, artimo kompozitoriaus bičiulio, pomirtinės parodos piešinius) paveikslų reprodukcijos. Šis koncertas – tai Vilniaus ir Linco (2009 m. Europos kultūros sostinių) gražaus bendradarbiavimo tęsinys.

LNF INF.

Dvigubas solo

Dalia Kuznecovaitė, Olivier Grangeanas ir Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras

Živilė Ramoškaitė

Praėjusį šeštadienį filharmonijoje vykęs simfoninės muzikos koncertas sutraukė ypač daug publikos. Vieniems magėjo pasiklausyti jauniosios smuikininkės Dalios Kuznecovaitės, kitus intriguavo prancūzų dirigento Olivier Grangeano parengtas Igorio Stravinskio „Šventasis pavasaris“, neskambėjęs mūsų filharmonijoje jau daug metų. Su šiuo dirigentu Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras yra ne tik sėkmingai koncertavęs, bet ir užmezgęs gilesnius ryšius, paremtus pagarba, pasitikėjimu ir paklusimu maestro autoritetui. Tai nutinka toli gražu ne su visais gastrolieeriais. Gandas apie filharmonijoje vykstančias produktyvias ir turiningas repeticijas netruko pasklisti mieste.

Šį koncertą rėmė Prancūzų kultūros centras, labai operatyviai internete paskleidęs simpatišką filmuotą reportažą iš repeticijos (kam įdomu, siūlau susirasti *YouTube*).

Koncerto solistė D. Kuznecovaitė pirmąsyk su LNSO pasirodė maždaug prieš metus. Tada ji atliko Sergejaus Prokofjevo Pirmąjį smuiko koncertą. Pagirtina, kad Fil-

harmonijos vadovybė neilgai trukus vėl pakvietė talentingą smuikininkę. Stygininkai, įdėmiai sekantys Dalios mokslus ir laimėjimus rimtuose konkursuose, man pritaro, kad netolimoje ateityje turėsime aukščiausio techninio lygio brandžią ir savitą menininkę, galėsiančią puikiai reprezentuoti mūsų krašto muzikinę kultūrą. Paminėjau techniką – kai kam šis žodis žeidžia klausą, tačiau be jos nūdienos muzikiniame pasaulyje neišsiversi: jei jos nors kiek pristigs, būsi apeitas...

D. Kuznecovaitė jau ir šiuo metu gana daug koncertuoja – tiek Vokietijoje, kur mokosi, tiek toli už jos ribų, iki pat Meksikos, kur laimėjo prestižinį Henryko Sheryngo konkursą. Beje, nors ji yra dar tik trečio kurso studentė (Rostoko aukštojoje muzikos ir teatro mokykloje), jos profesorius Petru Munteanu koncertinę veiklą labai skatina. Šiuo metu jau suplanuoti D. Kuznecovaitės koncertai Vokietijoje, Kanadoje, Italijoje, Meksikoje, Ukrainoje ir kt.

Vilniuje jos pasirodymų laukia ne tik publika, bet ir didžiulis būrys Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje ją mokiusių pedagogų ir

bendramokslų bei šiaip talento bičiulių. Dalia turi ir išskirtinių globėjų – tai Mstislavo Rostropovičiaus fondas, jo stipendininkė ji yra nuo 2004-ųjų.

Dalia Kuznecovaitė

NUOTRAUKOS IŠ FILHARMONIJOS ARCHYVO

J. Brahmsio Koncertas smuikui ir orkestrui D-dur buvo sukurtas Pietų Austrijos kurorte Pertšache, kuriame dabar rengiami kompozitoriaus vardo konkursai. 2008-aisiais šio konkurso laureate tapo D. Kuznecovaitė. Taigi jos sąlytį su J. Brahmsio muzika, šios muzikos sampratą ir atlikimo stilių, sakykime, jau aprobavo autoritetingi konkurso vertintojai.

Klausydamasi šios interpretacijos, kuriai jautriai atitarė O. Grangeano vadovaujamas orkestras, greta geriausių chrestomatinių atlikimo ypatybių pastebėjau Dalios individualybei būdingų bruožų. Ji gražiai suderina itin nuoširdų ir atvirą lyrinį pradą su koncerto muzikoje glūdinčiu dramatiškumu, kuris sproginėja tarsi dinamitas. Būtent šis epitetą tinka smuikininkės atliekamiems dramatiškiems epizodams, kuriuos ji grojo tiesiog su vyrišku užmoju ir jėga. Klausydamas Koncerto galėjai netrukdomai ža-

vėti genialia muzika ir kartu smuikininkės meistryste. Ji be išorinių pastangų išgauna reikiamą ekspresyvių skambesį, itin tiksliai dvigubas gaidas, akordus ir pasažus. Visuo-

pavyzdinčiai. Prisiminiau šioje salėje girdėtą R. Mutti interpretaciją su „La Scalos“ filharmonijos orkestru. Iš scenos sklido nuostabi verdiška ekspresija, lanksti dinamika, ritmo energija ir greta – lengvumas, švelnumas, dainingumas...

Antroje koncerto dalyje atliktas minėtasis I. Stravinskio „Šventasis pavasaris“, savo vitališka energija ir sprogančiais garsų dūžiais tarsi sujudinęs ledą sukautystą mūsų žemę. Vienas sudėtingiausių XX a. muzikos opusų, savo laiku sukėlęs sąmyšį ir protestus, dabar yra visuotinai grojamas, bet vis tiek kelia nemažą sunkumą. Didžiulis orkestras, kuriame ypatingą vietą užima pūtikai, turi veikti tarsi tobulas mechanizmas. Į tai orientavosi ir LNSO muzikantai, pagroję veikalą ištis solidžiai. Tai, be abejo, dirigento nuopelnas. Olivier Grangeanas nepagailėjo nuoširdaus ir kruopštaus darbo, o per koncertą jo energingas uždegantis mostas ir kūno judesiai akivaizdžiai padėjo struktūruoti sudėtingą Stravinskio ritminį audinį. Besikaitaliojantys metrai ir akcentai artikuliuoti įspūdingai. Apie šio kūrinio ritmiką prirašyta labai daug; pats kompozitorius yra sakęs, kad paskutinę kūrinio dalį „Didįjį šventąjį šokį“ jis girdėjo, galėjo netgi paskambinti fortepijonu, bet kurį laiką visai nežinojo, kaip užrašyti natomis! Beje, lietuvių liaudies melodijas, kurių nemažai čia naudojama (kompozitorius viename Varšuvos knygyne užtikio 1900 m. išleistą A. Juškos melodijų rinkinį „Melodije ludowe litewskie“ ir pasisėmė iš jo archajiško folkloro pavyzdžių), kompozitorius perkūrė ir savaip interpretavo, bet jautrios klausos šiuolaikinis lietuvių melomanas tikrai pajėgus jas atpažinti. Ir ne tik tą pirmąją, suskambančią kūrinio įžangoje.

se diapazonuose iš puikiai valdomo instrumento sklido kokybiškas garšas, ypač jaudinamai prabylantis aukšto registro lyrikoje. Beje, atlikdama kadenciją smuikininkė taip pat nesiekė išorinio efekto, nepabrėžė tiksliai pateiktų virtuozinių momentų, bet išryškino dramatišką motyvų ir temų seką. Spartus jaunosios smuikininkės meninis augimas ir tobulėjimas vertas didžiausių aplo-dismentų, kurių ji ir susilaukė. Ar ne laikas pakviesti ją į Vilniaus festivalį? Čia ji puikiausiai atlaikytų užsieniečių stygininkų konkurenciją.

Pradėjau nuo smuiko, bet koncerte puikiai „solavo“ ir orkestras! Koncerto įžangai pasirinkta Giuseppe's Verdi operos „Likimo galia“ uvertiūra prieš koncertą kėlė abejonių: ar ji tinka greta J. Brahmsio ir I. Stravinskio... Tačiau vos suskambėjus muzikai šios mintys iš-lakstė, nes orkestras grojo tiesiog

Olivier Grangean

Buenos Airių debesys virš Vilniaus

Baltijos gitarų festivalis prasidėjo

Goda Rupeikaitė

Kai kalbama apie Argentiną, pirmos asociacijos kyla su tango ritmais, temperamentingais styginių instrumentų ir bandonijų atliekamais kūriniais, išgarsinusiems šią šalį plačiai pasaulyje. Tango ir bandonija tapo kone neatsiejamos sąvokos, nors šis instrumentas Argentiną iš Europos pasiekė tik XX a. pradžioje, neturėdamas savo istorijos ir tradicijos šaknų. Matyt, būtent dėl to buvo atviras naujiems ieškojimams ir lengvai prasiškinė kelią į tradicinę Argentiną muziką. Vietiniai muzikantai išstudijavo šio instrumento galimybes ir savamokliškai pritaikė sodrius, plačius bandonijos garsinius niuan-

sus savo atliekamiems kūriniais. Taip natūraliai bandonija įsiliejo į vietinius tango, papildydama šį žanrą įdomiomis, ryškiomis spalvomis, ir dabar jau atrodo neatsiejama argentinietiško tango dalimi.

Būtent tango ir būtent Argentinijos muzika pradėjo Baltijos gitarų festivalį vasario 3 d. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje. Italijos muzikantų Giampaolo Bandini (gitarą) ir Cesare Chiacchiaretta (bandonija) duetas atliko penkių XIX–XX a. Buenos Airėse gimusių kompozitorių kūrinius. Programoje, pavadintoje „Buenos Airių debesys“, skambėjo žinomos Angelo Villoldo, Fernando Carlos Tavoraro, Astoro Piazzollos ir kt. kompozicijos, o originalios G. Bandini

ir C. Chiacchiaretto atlikimo interpretacijos pasirodė įdomios ir visiškai naujos. Tie patys, jau daugelį kartų girdėti kūriniai atsiskleidė neįprastais atspalviais ir nuotakomis, kuriose netrūko žaismės ir aistros, bet visa tai buvo perteikta jautriai ir subtiliai. Klasikinis A. Villoldo tango „Ugnies bučiny“, žinomi A. Piazzollos kūriniai „Užmarštis“ ar ciklas „Buenos Airių metų laikai“ atsiskleidė subtiliaisiais niuansais, kurie dažnai pametami bendroje energingoje tango kūrinių aistroje.

Muzikantams pavyko perteikti tyliausias ir intymiausias kūrinių akimirkas bei nemažiau subtilius forte prasiveržimus. Akivaizdu, kad abu atlikėjai kone tobulai įvaldė sa-

vo instrumentus, puikiai jaučia tiek kūrinių, tiek vienas kitą. Kartu muzikuodami nuo 2002-ųjų ir turėdami bendrą tikslą – skleisti Argentinijos muziką, šie atlikėjai surado puikų balansą ir pasirodyti kaip solistai, ir kartu vienas kitą papildyti. Nors koncerto metu retkarčiais jie leido sau papokštauti ir pažaišti su auditorija švelniai šaržuodami įprastus tango ar pasiūpydami vienas iš kito, muzikantai nebandė pataikauti publikai ar kaip nors kitaip ją pavergti; jie paprastai, smarkiai užsidede ir su meile atliko kūrinius, tarsi gyvenojais, ir tai tikriausiai buvo pagrindinė jų žavesio paslaptis ir stiprybė.

Bene subtiliausiai ir su didžiausia šiluma atlikta A. Piazzollos „Ave

Maria“. Dar nebuvo tekę girdėti tokios švelnios ir intymios šio kūrinio traktuotės! Čia vienodai įtaigiai susipynė ramybė, liūdesys, gedulingumas ir šviesumas – visa tai užbūrė, pakylėjo, įtraukė į itin atviro ir nuoširdaus šokio tikrumą.

Klausydama vakaro metu skambėjusių tango, svarsčiau, kokį stiprų energetinį užtaisą turi turėti muzikantas, kad perteiktų šio žanro dvasią ir emocijas, pulsuojančias tarsi atviras nervas nuo jautrių, vos juntamų prisilietimų iki ryškiaspalvių ekstravertiškų ir deklaratyvių štrichų. Abu muzikantai scenoje tarsi susitapatino su savo instrumentais, o virtuoziška grojimo technika padėjo atskleisti nepaprastai gražią emocinę spalvų paletę.

Atviras pokalbis su publika

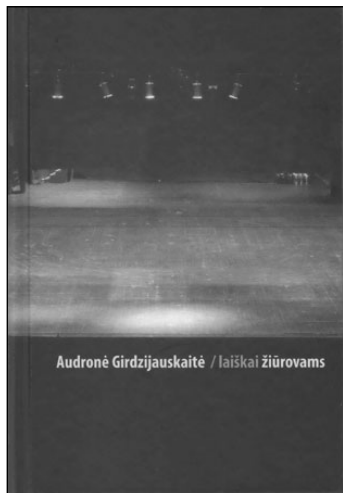
Teatrologės Audronės Girdzijauskaitės knyga „Laiškai žiūrovams“

Irena Aleksaitė

Teatrologė Audronė Girdzijauskaitė daugiau nei prieš dvidešimt metų sumanė užmegzti savotišką dialogą su žiūrovais. Ji pasirinko įdomią formą – laišką. Tiesą pasakius, visos mūsų recenzijos ar kitokie straipsniai taip pat skirti skaitytojui ir žiūrovui. Tačiau laiškas neabejotinai intymesnis, provokuojantis didesnę kritiko atvirumą, net laisvesnę savo nuomonės ar pastabų, apmąstymų išsakymą, tarsi kviečiantį ir žiūrovą įsitraukti į siūlomo klausimo svarstymą.

Juk tik laiške A. Girdzijauskaitė, rašydama apie vos gyvą, bedvasį vieną ar kitą spektaklį, gali sušukti: „O Dieve, kaip man nusibodo!“ Būtent laiško forma kritikui teikia puikią galimybę tiesiogiai kreiptis, pavyzdžiui, į režisierių Saulių Varną ir svarstyti jam rūpimas kai kurių jo pastatymų nesėkmių priežastis. Ir, žinoma, sakyčiau, tik laiške A. Girdzijauskaitė galėjo išsakyti savo pagarbą ir teatrologinę meilę režisieriui Rimui Tuminui jo penkiasdešimtmečio proga – šis karštas kritikės prisipažinimas pavadinamas „Pavėluotu laišku Rimui Tuminui“...

A. Girdzijauskaitės „Laiškai žiū-

rovams“ grąžina mus į prabėgusį laiką. Skaitai juos ir mintyse atkuri visus tuos jau išnykusius įvairių teatrų, režisierių scenos kūrinis, atgamini įspūdžius, prisimeni ir save, apsuptą gausių teatrinių įvykių, nepaprastai talentingų pastatymų atmosferos. Surinkti į knygą šie toli gražu turbūt ne visi teatriniai A. Girdzijauskaitės laišakai kuo puikiausiai atveria patrauklius ir vertingus pačios kritikės bei teatrologės bruožus, rašymo savybes. Viena jų – autorės meistriškas sugebėjimas „nutverti“ spektaklio režisūrinę koncepciją, išvelgti jo esmę. Šia

prasmę skaitytojas iškart suvokia aiškiai ir skaidriai kritikės mintį. Daug metų skaitydama A. Girdzijauskaitės recenzijas visuomet žaviuosi gerai ir tiksliai jos apmąstytais teiginiais. Prisimenu savo talentingo mokytojo, rusų teatrologo Konstantino Rudnickio pastabą: „Recenziją rašyti – tai lyg spręsti sudėtingą matematikos uždavinį. Daryti tai reikia nepaprastai atidžiai ir neskubiai.“

Šioje A. Girdzijauskaitės knygoje rasime nemažai tokių atidžių autorės apmąstymų – recenzijų-laiškų. Apie iškilus Jono Vaitkaus, Eimunto Nekrošiaus, Rimo Tumino, Gyčio Padegimo, Valentino Masalskio, Rimo Driežio, Sauliaus Varno spektaklius, iš tikrųjų gaivinusius mūsų dvasią, stiprinusius pasididžiavimo mūsų teatru ir tokia gausybe jo talentų – režisierių, dramaturgų, scenografų, kompozitorių, aktorių – jausmą. Užfiksuoti A. Girdzijauskaitės laiškuose tie nepaprasti mūsų teatro šedevrai šiandien kelia nuostabą.

A. Girdzijauskaitė visada linkusi apsvaistinti spektaklius vengdama kraštutinumų – ir nepagrįstų liaupsų, ir „kritiko vėždo“ mojavimo. Kritinė jos nuostata visuomet pagrįsta ir argumentuota. Atrodo, tai

žinoma visiems šios profesijos atstovams, bet nedaugelis kritikų linkę imtis itin aštrių temų. Skaitydama kai kurias recenzijas pastebiu, kad autorius ar autorė išsisukinėja, vinguriuoja, užuot aiškiai išsakydama(s) savo poziciją. Ypač įmantrūs išsisukinėjimai kartais lydi mūsų talentingųjų režisierių darbus. O A. Girdzijauskaitė tai nebūdinga: jos kritika – tai argumentai, nesėkmės, susijusios su spektaklio koncepcija, silpna aktorių vaidyba, nepagrįsta spektaklio forma ir jo stiliumi, priežasčių paieškos. Kritikas neabejotinai turi teisę pateikti ir savo abejones, ypač turint ir tokį kaip A. Girdzijauskaitės patyrimą ir išmanymą. Tad jos knygoje rasime ir tikrą kritišką recenziją, kritinę nuomonę, nepaisant garsių kūrėjų vardų.

Plati, įvairiaspalvė mūsų teatrinio gyvenimo panorama nuo 1995 m. ar kiek ankstesnių metų šioje knygoje sklaidžiasi gyvai, įdomiai, patraukliai. Tai – pirmoji tokių laiškų žiūrovams dalis. Antroji susijusi su tarptautinio teatro festivalio „Kontakt“ (Torūnė, Lenkija) pasauliu. Į šį festivalį važiuodavome, o ir šiandien tebevažiuojame ne tik gausiu kritikų būriu, bet ir drauge su mūsų lietuvišku teatru, jo geriausiais spek-

takliais, kuriuos atranka festivalio rengėjai. A. Girdzijauskaitė, gerai žinanti Lenkijos teatrą, mokanti lenkų kalbą, „lenkiškuose“ laiškuose fiksuoja draugiškus teatrinis mūsų šalių ryšius. Čia, kaip ir pirmoje knygos dalyje, galima susipažinti su įvairių pasaulio šalių spektakliais, kurie kritikai kelia įvairių minčių, ir su festivalio miestu – Torūnė, savo istorija taip pat susietu su Vilniumi. Būtent iš Vilniaus universiteto 1939 m. į Torūnę suvažiuo visos būrys lenkų profesūros, iš Vilniaus lenkų teatro Pohuliankos gatvėje (dab. Rusų dramos teatras) buvo išgabentas profesionalaus lenkų teatro ikūrėjo Wojciecho Bogusławskiego biustas, šiandien stovintis Torūnės teatro fojė...

Ir antroje „Laiškų žiūrovams“ dalyje išlaikoma vertinimų pusiausvyra. Autorė nevengia rašyti ir apie ne itin pavykusius kai kurių mūsų teatro kūrėjų spektaklius, taip pat užsienio teatrų nesėkmes. Šiandien po lietuviško teatro gastrolių įvairiose scenose skaitome vien liaupses, tarsi kritiškėnė nuomonė atrodytų nesolidžiai. O juk kritiko pokalbis su žiūrovu turi būti atviras ir tiesus, koks yra šioje Audronės Girdzijauskaitės knygoje.

Premjeros

LNDR scenoje – Jevgenijaus Griškoveco „Planeta“

Vasario 21 d. 16 val. Lietuvos nacionalinis dramos teatras kviečia į pirmąją šių metų premjerą. Aktorius Algirdas Dainavičius pats išvertė ir pastatė žinomo šiuolaikinio rusų dramaturgo Jevgenijaus Griškoveco pjesę „Planeta“. Kartu su A. Dainavičiumi vaidina Vitalija Mockevičiūtė, spektaklio dailininkė – Marta Vosyliūtė, kompozitorius – Jonas Jurkūnas.

Jevgenijus Griškovecas (g. 1967) 1994 m. baigė Kemerovo (Rusija) universiteto filologijos fakultetą, 1990-aisiais įkūrė nepriklausomą teatrą „Ložė“, kuriame pastatė dešimt spektaklių. 1998 metais išvyko gyventi į Kaliningradą, o tais pačiais metais Maskvos žiūrovams pristatė pirmąjį savo monospektaklį „Kaip aš suvalgiau šunį“. Po kurio laiko buvo sukurti kiti spektakliai – „Tuo pat metu“, „Žiema“, „Rusų keliautojo užrašai“, „Planeta“, „Drednautai“, „Apgultis“, „Dėdė Otas serga“, „Namai“ (kartu su Ana Matison). Paskutinio J. Griškoveco monospektaklio „+1“ premjera įvyko Maskvoje 2009-ųjų gegužę.

Baigiantis 2002 metams J. Griškovecas kartu su muzikos grupe „Bigudi“ išleido pirmąjį muzikinį albumą „Seičas“ („Dabar“), vėliau pasirodė dar keturi Griškoveco ir „Bigudi“ albumai. Rusijoje bilietus į šio dramaturgo, muzikanto ir aktoriaus spektaklius išperka akimomui – per kelerius metus šis niekam nežinomas Kaliningrado provincia-

las ir diletantas virto kultine Rusijos teatro figūra. Graibstomos jo knygos, įrašai, jis pats dažnai dalyvauja tarptautiniuose teatro festivaliuose. Jo kūryba pažįstama ir Lietuvoje, kur dramaturgas ir režisierius taip pat yra viešėjęs. Jo pjesė „Miestas“ Oskaro Koršunovo teatre buvo pastatęs šviesaus atminimo Saulius Mykolaitis.

Nors dauguma J. Griškoveco pjesių – monodramos, kurias jis pats režisuoja, kuria dekoracijas ir vaidina, kai kada jis ryžtasi kalbėti kelių herojų vardu. Šalygine „Planetos“ (2001) bendraautore tapo J. Vachtangovo teatro aktorė Ana Dubrovskaja, ją J. Griškovecas pakvietė vaidinti šiame spektaklyje ir jos parašytas monologas taip pat skamba pjesėje. Kaip ir kituose J. Griškoveco kūrinuose, „Planetoje“ nėra nuoseklus siužeto. Spektaklyje veikiančios Ji ir Jis – didmiesčio gyventojai, kurių susitikimo galimybė labai menka. Vis dėlto tai spektaklis apie meilę, kuri yra ir labai arti, ir labai toli – lyg tamsiame danguje skriejanti planeta, kurią stebi pagrindinis spektaklio herojus.

„Man nepatinka žodis „išpažintis“, esu prieš tokį požiūrį į save. Iš tiesų nemanau, kad tai, ką darau, yra stiprios valios apraiška. Daug kas sako, jog tai drąsu ir taip toliau, kad tai tik sąžiningas ir tiesus kelias. Niekas, išskyrus šiandieną, manęs nedomina. Ir kol turiu jėgų – nors jos ir nėra amžinos – visada mylėsiu tą laiką ir tą meninę erdvę, kurioje gyvenu“, – sako J. Griškovecas.

PARENGĖ
DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

Neįgaliųjų teatras pristato spektaklį „Pasiuntinys“

„Pasiuntinys“ – tai spektaklio skaitymas, sukurtas Klausio J. Joehle'io apysakos „Gyventi meile – pasiuntinys“ motyvais, kuriame „skaito“ ir neregijai. Pirmojo Lietuvoje nepriklausomo, profesionalumo siekiančio neįgaliųjų teatro „Naujas teatras“ pristatomo spektaklio idėja – viską galima pakeisti pasitelkus meilę. Vaikus auklėti sunku, nes jiems per trumpą laiką reikia sušpėti daug ko išmokyti ir mus. „Meilės nebuvimas – vienintelis man žinomas trūkumas žemėje. Todėl atsipalaiduokite ir paklauskite...“ – tokie pagrindinio spektaklio herojaus Klausio (AŠ) žodžiai, kuriais pradedamas spektaklis-meditacija. Spektaklyje „Pasiuntinys“ svarstoma galimybė, kas būtų, jei mintyse sukurtą situaciją ar įvykis materializuotųsi fiziniame gyvenime. Bet kuri negatyvi mintis gali virsti pozityvia, o vėliau ir tikrove. Nuoširdi

„Pasiuntinys“

baro savininkė Nina, akrobatiškus šokių šokantis barmenas Denis, ieškantis gyvenimo prasmės Klausas (AŠ) ir mistinė būtybė Angelas bendrauja, svarsto, analizuoja.

Anot spektaklio režisierės Danutės Keturakytės, „kurti su neįgaliųjų teatro „Naujas teatras“ kolektyvu yra ne tik išbandymas, bet ir atgaiva sielai. Gera dirbti su žmonėmis, kurie trykšta entuziazmu, optimizmu, tikėjimu ir viltimi, nežiūrint jū negalios. Norėtusi tuo tikėjimu ir viltimi užkrėsti ir žiūrovus.“ Spektaklyje vaidina Rasa Balsytė, Sigita Belickienė, Jonas Ilievičius, Ramunė Šidlauskaitė, Viktoras Topol, Mantas Zemleckas, Svetlana Laima Zemleckienė; scenografe Birutė Kapustinskaitė.

„Pasiuntinys“ bus rodomas vasario 14 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje (Šiltadaržio g. 6). Trukmė 70 min., spektaklis žiūrovams nuo 14 metų.

„NAUJOJO TEATRO“ INF.

Anonsai

Festivalis „Budos kine“

Vasario 18–24 d. Tibeto kultūrinio ir dvasinio palikimo išsaugojimo besirūpinanti asociacija „Tibeto kultūros namai“ vilniečių kviečia į dokumentinių ir vaidybinių filmų apie budizmą festivalį „Budos kine“. Festivalio programoje – 7 premjeros, diskusija su filmu „Senovės Tibeto beieškant“ režisieriumi Thomu Schmidtą bei pažintinės paskaitos apie budizmą.

Vilniuje festivalis vyks kino teatruose „Pasaka“ ir „Skalvija“, vėliau persikels į Kauną, Šiaulius, Panevėžį ir Klaipėdą.

Festivalio filmai suskirstyti į tris programas: „Budizmas Vakaruose: Rytų išmintis šiuolaikiniame gyvenime“, „Kelionės į Rytus“ ir „Tibeto akimirkos“. Filmai siekia kuo išsamiau pristatyti budizmo vertybes, istoriją ir plėtrą Vakaruose.

Papildomoje festivalio programoje – paskaitos apie budizmą šiuolaikiniame pasaulyje, Eglės Rašimaitės pasakojimas apie įspūdžius iš kelionių po Indiją ir Nepalą bei gyvenimą budistų vienuolynuose, Rytų Juozapavičiaus vedama diskusija „Tūkometis džen“.

Asociacija „Tibeto kultūros namai“ siekia atskleisti plačiąjį Lietuvos visuomenės Tibeto palikimą – budizmo kultūrą. 2009 m. asociacija pristatė renginių ciklą „Budos mieste“ – budistinių thankų (ritininių tapybos) parodą bei paskaitas apie budizmą, Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose juos aplankė maždaug 5000 žmonių.

RENGĖJŲ INF.

Paskui Nepažįstamą

Pauliaus Ignatavičiaus spektaklis „Kova“ Šiaulių dramos teatre

Andrius Jevsejevas

Prisipažinsiu: Šiaulių dramos teatrą pamilau beveik prieš dešimtmetį, pamatęs Sigito Račio režisuotą „Juozapą Šveiką“. Žaismingas, muzikalus, netikėtumų ir šelmiškos ironijos kupinas spektaklis buvo ir tebėra vienas iš ryškiausių įspūdių palikusiu to meto pastatymų už sostinės ribų. Lig šiol puikiai pamenu daugelį spektaklio scenų ir darnumu sužavėjusių aktorių komandą: šmaikštųjį Sigito Jakubausko Šveiką, iš širdies plėšiantį „Kur mano gimtinė“, vos ant kojų besilaikantį Prano Piauoloko karo kapelioną Katą ir jo „atmintinį, gyvulį, kad esat žmonės!“, prie kartuvių stulpo strip-tizą šokantį Juozą Bindoką ir kitus. Jau gerokai vėliau buvo „Meistras ir Mangaryta“ ir „Princesė Turandot“...

Vis dėlto kasmetinės ŠDT gastrolių, pasirodymų dramaturgijos skaitymuose ir retsykiais, dažniausia atsitiktinai, vis pamatomi teatro spektakliai leidžia manyti, kad teatro kasdienybė kitokia. Daug niuresnė ir žemiškesnė. Ir jei galima lengvabūdiškai numoti ranka į faktą, kad rudenį vykusiams „Vermės“ skaitymams šiauliečiai paprasčiausiai nepasiruošė, tai po neseniai pasibaigusio teatro gastrolių LNDR tuotais gerokai liūdnesnės (tiesa, pamatyti Alberto Vidžiūno pastatymo pagal J. Fosse'ą pjesę nepavyko). Režisieriui Algimantui Pociūnui dar daugmaž pasisekė apčiuopti statomos medžiagos (Edmond'o Rostand'o „Sirano de Berzerakas“) žanrinis ir stilistinius ypatumus, kartu su aktoriams pakankamai raiškiai perskaityti sudėtingą ciliuotą tekstą ir sukurti gana tvarkingą, nors ir nuobodoką spektaklį: be nuoseklaus ritmo, ryškesnės autorinės interpretacijos, išmonės ir humoro (o erdvės fantazijai Rostand'as, regis, suteikia per akis). Šlubčiojantį vaidinimą gelbėjo Aurimo Žvinio (Sirano) ir Monikos Šaltytės (Roksana) aktoriniai darbai.

Ir visiškai neaišku, kas galėtų išgelbėti Gyčio Padegimo režisuotas Augusto Strindbergo „Velykas“. Nereikalingų, nieko reikšmingo spektakliui nesuteikiančių scenografijos elementų ir poetinių įvaizdžių prikimštas spektaklis pačiu žiauriausiu „Velykų“ kūrėjams būdu pademonstravo, kas nutinka, kai kiekvienas vaidinimo sandas veikia pavieniui. Sąlyginis, simbolizmo dvasia alsuojantis dramos tekstas, perskaitytas su seniai teatre beregėtu patosu, melodraminė aktorių vaidyba, statiškos po keliolika minučių truncančios scenos, režisūrinių sprendimų tiesmukumas ir paviršutinis kuriamų personažų traktavimas be galo nuliūdino.

Abu matyti šiauliečių spektakliai veikia priminė dulkinus muziejaus eksponatus (dargi ne pačios aukščiausios prabos), o ne gyvus šandienos scenos meno kūrinius. Kita vertus, jei toks teatras vis dar gy-

vuoją, vadinasi, publikai jo reikia. O kaip kūrėjas? Ar prie laike pasiklydusių pastatymų pratusi trupė gali išlikti įdomi, kūrybinga ir konkurencinga? Aktoriui yra būtini meniniai iššūkiai, jis turi pažinti įvairias teatrinės mokyklas ir, regis, ŠDT vadovas Antanas Venckus tai supranta. Jau keleri metai Šiauliuose įdomiai dirba Albertas Vidžiūnas, o visai neseniai čia savo darbą pristatė ir Paulius Ignatavičius, šįmet baigiantis magistratūros studijas Rimo Tumino vadovaujama režisierių kurse.

Nors Ignatavičiaus spektaklį „Kova“ pagal Franco Kafkos kūrybą teko regėti dar prieš trejetą savaičių, nesinorėjo imtis vertinti jaunojo režisieriaus darbo be platesnio konteksto, prasiverusio po ką tik įvykusių šiauliečių gastrolių. Turint omeny du straipsnio pradžioje paminėtus pastatymus (o ir pernykštės ŠDT viešnagės metu matytus spektaklius) geriausiai atsiskleidžia naujosios premjeros reikšmė.

O minėtasis kontekstas leidžia teigti, kad Pauliaus Ignatavičiaus „Kova“ – svetimkūnis šio teatro repertuare. Itin vizualus, kinematografiškas, pagrįstas sapno logika šis spektaklis reikalauja ne tik absoliučiai kitokio – kur kas sąlygiškesnio – aktorių „priėjimo“ prie kuriamų personažų, bet ir savitos žiūrovo receptijos, atvirumo, netgi, sakytčiau, tam tikro pa(si)rengimo. Tai, be abejo, milžiniškas iššūkis jaunam režisieriui, kuris per gana trumpą laiką privalėjo prisijaukinti ne tik menkai pažįstamus aktorius ir kiek neįprastą scenos erdvę (itin aukštą rampa, nuožulni avanscena). Kūrėjui tai buvo ir pirmas susidūrimas su prie kitokio teatro (gink Dieve, ne prastesnio) pratusia Saulės miesto publika. Ką jau kalbėti apie pasirinktą dramaturginę medžiagą – Kafkos tekstus, pagal kuriuos pats režisierius ir sukūrė originalią inscenizaciją. Vargu ar buvo galima tikėtis, kad Ignatavičiui pavyks sklandžiai visus šiuos sunkumus įveikti.

Manau, jaunasis režisierius užlipo ant to paties grėblio, kaip ir jo kurso draugas Artūras Arcima, statydamas B.M. Koltėso „Sugrįžimą į dykumą“ Kauno dramoje. Nuo pat

pirmo kurso dirbti su iš pusės žodžio juos suprantančiais bendrakursiais pratę režisieriai įbrido į jiems dar menkai pažįstamus vandenius: susidūrė su įvairialypėmis ir, matyt, dar kiek nepatikliai į juos žvelgiančiomis trupėmis. Beveik identiškas ir rezultatas: Ignatavičiui taip pat neblogoi pavyko tvarkytis savo stichijoje – suvaldyti formą ir sukurti spektaklio atmosferą. Ir lygiai taip pat sušlubavo spektaklio turinys – elementas, itin glaudžiai susijęs su režisieriaus keliamu aktorių užduočių išpildymu, vientiso kūrybinio organizmo atsiradimu.

Mėginti išrašyti Ignatavičiaus „Kovos“ fabulą – toks pat bergėdžias dalykas, kaip atpasakoti neseniai regėtą sapną. Čia vyrauja kiti loginiai dėsniai, savitos taisyklės, neįprasta vidinių ryšių sąranga, kurią įprasminti gali tik subjektyvus kiekvieno žiūrovo žvilgsnis ar nuojauta. Scenovaizdžio dailininkė Godai Palekaitė ir režisieriui pavyko sukurti įtraukiančią, net kiek hipnotizuojančią spektaklio atmosferą, kurią kol kas ir pavadinčiau didžiausia šio spektaklio vertebe. Vos įėjus salėn, į akis krenta grubi balta siena su langu (tampančių ir erdve šešėlių vaidinimui, ir ekranu), durimis ir didžiuliu žiojėjančiu plyšiu. Tai gan tiksliai atspindi Kafkos prozoje įvairiais pavidalais pasireiškiantį įkalinimo (kambaryje, koridoriuose ar biurokratijos labirinte) leitmotyvą. Puikus apšvietimas, „pjaustantis“ baltą sceną į tiksliai apšviestas erdves, užliejantis ją ryškiai raudona ar žydra spalvomis, bei trankinis elektronikos, apgaulingą ramybę kuriančių kabaretinių ar popso melodijų ir atmosferinės muzikos koliažas išduoda, kad režisieriui imponuoja siurrealistinio dvasios kupini Davido Lynch'o filmai.

Spektaklis prasideda. Baltame ekrane įsižiebia užrašas „Prieš 1 h 40 min. Nepažįstamas nužudė savo Pažįstamą“, kurį kaip mat keičia nuogos krūtys nuotrauka ir pirštą žindantis Nepažįstamas, dar žinomas Pono K vardu (Aurimas Žvinys). Spektaklio pabaigoje jis išdidžiai iškėlęs galvą grįš į tą pačią vietą, bet dabar apšviestame stačiatykyje stovįs K panašesnis į gulintįjį karste. Metoniminiai gimimo

ir mirties įvaizdžiai įrėmina spektaklį – visą veikėjo gyvenimą, tarsi sapnas prabėgantį per vieną sekmdienio vakarą. O pats sapnas – tai desperatiškas Nepažįstamo siekis prisiminti, kodėl jis nužudė Pažįstamą (Rolandas Dovydaitis), gulintį čia pat po kojomis. Tokia „Kovos“ užuomazga, kurią bandoma plėtoti per 9 epizodus, arba prisiminimus.

Aurimo Žvinio vaidinamas pagrindinis veikėjas – ir pasakotojas, lydintis mus savo vizijų pasauliu, ir aktyvus šio vaizduotės deformuoto pasaulio gyventojas. Bailus, naivus, kiek isteriškas, nuo pat pradžių kiek iliustratyviai primenantis, kad tėra peraugęs kūdikis. Visišką jo priešingybę tiek išoriškai, tiek vidine laikysena – Rolando Dovydaičio Pažįstamas. Elegantiškas, savimi pasitikintis, kelių besiskinantį plaučiais, užtikrintais mostais. Susidaro įspūdis, kad šie du veikėjai ir yra dvi prasminės spektaklio ašys, oponuojančios, o kartu papildančios viena kitą. Tai du skirtingi pasauliai. Pilkas, tarsi iš rūkomojo popieriaus iškirptas, švelnių bruožų ir aksominio balso Žvinio veikėjas – tai, kas K yra; juodbrūvas, baltu kostiumu pasipuošęs, žemo girgždančio balso Dovydaitis – tai, kuo K norėtų būti. Aplink šias dvi ašis sukasi ir kiti personažai: pseudorealybei atstovaujau sutrikusi, kompleksu kaustoma, kiek atžagari ar net stačiokiška Panelė Biurstner (Inga Norkutė), ekrane ir invalido vežimėlyje įkalinta agresyvioji Šeimninkė (Vilija Palekaitė) ir tiesiai iš Lynch'o „Vidaus imperijos“ išnišęs, dulkes lyg praėjusį laiką nuo savęs kratantis vaikystės draugo Vaiduoklis (Aurimas Pintulis) kiškio kostiumu; neįmanomos sikiamybės sferai priklauso pasileidėlė, gašli gundytoja, visų vyrų geidžiama ir pati visų geidžianti Leni (Monika Šaltytė) ir paslaugusis pedantas ponas Lancas (Juozas Bindokas), patarnautojo profesijos iškreipta sėdyne.

Deja, bet iš skirtingų kartų, mokyklų, plastinių galimybių ir psichofizinių savybių aktorių suburta komanda su jaunuoju režisieriumi priešakyje nesugebėjo susijungti į vientisą meninį ansamblį. Štai Juozo Bindoko personažas scenoje be

nuolatinio visų kampų šluostymo ir deformuotos sėdynės demonstravimo neturi ką veikti (šis akmuo – ne tiek į aktorius, kiek į režisieriaus daržą), o net ir atradus kokią veiklą aktoriui neretai pritrūksta tikslumo ir susitelkimo. Ingai Norkutei, atrodo, sunkiai sekasi atsikratyti ankstesnių teatre ir televizijoje sukurtų personažų šleifo, o ir sąlyginė vaidyba jos aktorinei prigimčiai atrodo svetima. Aurimui Pintuliui koją kiša elementarių profesinių įgūdžių (pirmiausia gebėjimo valdyti kūną ir balsą) stoka, o Vilijos Palekaitės veikėja atrodo visai nereikalinga (dabartinėje situacijoje pakaktų vaizdo projekcijos), juolab kad tik spektakliui įpusėjus pavyko pastebėti, kad aktorė sėdi scenos gilumoje ir gyvai vaidina į kamerą. Žvinys ir Šaltytė savo aktorinį potencialą jau senokai įrodė ankstesniuose šiauliečių spektakliuose. Imlūs ir talentingi jaunieji gali ir turi tapti pagrindine kūrybine tolesnių Pauliaus Ignatavičiaus ar kitų atvažiuojančių režisierių spektaklių atrama. Tačiau bene labiausiai „Kovoje“ nustebeino Rolandas Dovydaitis. Regis, būtent šiam aktoriui geriausiai pavyko rasti tikslią plastinę ir emocinę išraišką, išgryninti savo personažą iki sapno logiką atitinkančios abstrakcijos.

Režisieriaus santykis su statoma medžiaga atrodo labai intymus. Tačiau čia pat kyla klausimas: kam skirtas šis spektaklis? Jokių būdu nedrįsiu teigti, kad šiuo spektakliu Ignatavičius siekia kalbėtis tik pats su savimi, kovoti tik su savo vidiniais demonais ir visiškai ignoruoja publiką. Rodos, šioje vietoje atsiskleidžia inscenizacijos problemos. Kitaip nei sąlygiška, bet itin skaidri Kafkos proza, fragmentiška „Kovos“ dramaturgija beveik nepalieka žiūrovui šiaudo, už kurio šis galėtų tvirčiau kabintis į spektaklį. Pačiam kūrėjui tai pajauti sunku, mat vien savęs pažinimas jam leidžia užkamšyti visas spragas ir vaizduotėje suformuluoti spektaklio temą. O kodėl priėjimo nerado šio teksto autorius? Gal dėl to paties, dėl ko vienas Kafkos romano personažas taip ir nepakliuvo į pilį? Gal tiesiog pati pilis nėra linkusi įsileisti? Be to, manyčiau, gimti artimesniam santykiui su sapniškais „Kovos“ vaizdiniais kiek trukdo ir fizinė distancija: aiškia riba tarp aktorių ir publikos brėžianti rampa ir į scenos gilumą nustumta dekoracija.

Nepaisant įtrūkimų spektaklio dramaturginiame audinyje ir tam tikro nuoseklumo, režisierių Ignatavičių, aktorių ir teatro vadovybę reikia pasveikinti. Itin svarbu yra jau vien tai, kad toks spektaklis apskritai atsirado ŠDT repertuare. Ir nors kol kas reikšmingesnis yra pats „Kovos“ atsiradimo faktas, o ne konkretūs meniniai rezultatai, reikia tikėtis, kad jaunojo Pauliaus Ignatavičiaus ir šiauliečių bendradarbiavimas šiuo bandymu nesibaigs.

Aurimas Žvinys (Nepažįstamas)

Netapyti tapant

Su tapytoju Konstantinu Gaitanži kalbasi Aistė Paulina Virbickaitė

„Maža kiek nesąmonių priešnekam. Bet jei ką pasakei, vadinas, turėjai tam priežastį, net jei gal ne taip suformulavai,“ – pašnekovas pokalbį pradėjo nusiteikęs atvirai ir viso jo metu šios nuostatos nekeitė. Konstantinas Gaitanži – jaunas menininkas (g. 1977 m.). 2008 m. jis surengė personalinę parodą Kauno galerijoje „Meno parkas“, nuolat dalyvauja grupinėse parodose Lietuvoje ir užsienyje. Šiuo metu Gaitanži studijuoja Vilniaus dailės akademijos aspirantūroje ir kuria ciklą „Negyva roko žvaigždė“, kurį sudarys tapyba, papildyta videodarbu. Gaitanži kūryba tarpdiscipliniška. Tapyba čia papildoma kompiuterinėmis galimybėmis, o naratyvas (literatūriškumas) sudaro svarbią, galbūt net lygiavertę kūrinių dalį. Vizualus jo darbų kitiškumas yra Lietuvoje nepaplitusių interesų ir įsitikinimų išraiška.

Esu ne kartą girdėjusi nusistebėjimų dėl Tavo pavadės. Todėl manau, kad ne man vienai būtų įdomu sužinoti jos kilmę.

Tiesą sakant, mano pavardėje įsi-vėlė klaidelė – dingo viena raidė ir panašu, kad ji nebeatsiras. Turėtų būti Gaitandži, nes pagal graikų kalbos taisyklės viena „ž“ raidė neegzistuoja. Manoma, kad ši pavardė yra graikiška. Bet neseniai radau internete, kad iš tiesų ji yra gagaūziška. Gagaūzai – tai tokia krikščionių turkų tautelė. Tiesą sakant, aš pats nieko bendro su jais neturėjau, mano senelis visada prisistatydavo kaip graikas.

Viename interviu esi sakęs, kad sunkiai randi savo vietą tarp ŠMC menininkų ir jaunosios menininkų kartos. Ar dabar padėtis pasikeitė?

Manau, ši padėtis niekada nesikeis. Neturiu nieko prieš ŠMC, esu dalyvavęs jų organizuotoje parodoje. Tačiau jie kalba visiškai kitokia kalba. Kartais net kyla įtarimas, kad tai labiau kalbos imitacija nei kalba. Yra toks stereotipinis „ŠMC žmogus“. Su specifiniu žargonu, specifine kalbos maniera, net apranga. Neturiu nieko prieš, tačiau visame tame yra labai daug mistifikacijos ir pozos. Mes, 25–35 metų menininkai, esame tarp dviejų pasaulių: senojo modernistinio ir to, ką ŠMC pristato kaip šiuolaikinį meną. Mes iš tiesų nelabai turime savo balsą.

Tave stipriai paveikė japonų meno judėjimas „Superflat“. Ar paskutiniai Tavo darbai taip pat paveikti šio judėjimo?

„Superflat“ yra labai manieringas judėjimas, o tai nusižada. Žinoma, mano vizualinis mąstymas labai paveiktas komiksinių, animacinių grafiškos. Galima sakyti, kad nuo animacijos, konkrečiai nuo *anime*, ir prasidėjo mano grįžimas prie pasakojamosios formos. Kai pamačiau „Animatrix“ arba Miyazakio filmus,

Konstantinas Gaitanži

supratau ir patikėjau, kad piešti dar įmanoma, kad piešimas dar gali pasiteisinti. Taip, *anime* piešimas yra utilitarinis, jis naudojamas norint papasakoti. Bet aš irgi pasakaju. Man visada buvo įdomu pasakoti istoriją, kurti mitą.

„Superflat“ pradininkas Takeši Murakami neretai akcentuoja vartotojiškos visuomenės kritikos aspektą savo kūryboje. Kiek jos yra Tavo kūryboje?

Mano kūryboje tiesioginės kritikos nėra. Man atrodo naivu tikėtis, kad šiuolaikinė visuomenė gali būti nevertotojiška. Ji negali būti kitokia. Mano tikslas gerokai kuklesnis. Noriu bent kartais nukrypti nuo šablono. Sukurti ir parodyti nuorodą į kažką, kas gali būti už šiuolaikinės visuomenės, už vartotojiškumo.

Tavo kūryboje taip pat yra ir komiksų įtakos. Ar seniai susipažinai su šiuo žanru? Klausiu, nes man komiksai yra tolimi. Žinau, kas tai yra, bet nesu su jais užaugusi, jie nėra natūrali mano gyvenimo ar pasaulėjautos dalis.

Komiksai mane sudomino visai neseniai, aš į juos žiūriu kitaip nei tie, kurie skaito juos nuo vaikystės. Man skaityti komiksą neįdomu. Esu knygos žmogus, skaitytojas. Net komiksų siužetas man yra antracinis dalykas. Juose domina personažų kūrimas, režisūra, artumas kino menui.

Susidaro įspūdis, kad istorijos pasakojimas yra svarbi Tavo kūrinių dalis. Tačiau atsistojus prieš paveikslą, be papildomų paaiškinimų naratyvą perskaityti gan sunku.

Konstantinas Gaitanži. „Meno vagys“. 2009 m.

Projekte, kurį dabar kuriu, paveikslus papildys videofilmas, kuris savo pasakojimu paaiškina atskirus darbus. Tada viskas stos į savo vietas.

Pirma galvoji apie pasakojimą, literatūrinę dalį, ir tik paskui sprendi, kaip ją galima pavaizduoti?

Taip. Be pasakojimo vaizdas mažesnis nei tikina. Aš pats savęs neįtikinu, kai tapau tiesiog puodelį. Tarkim, Algimantas Švėgžda galėtų nutapyti puodelį taip, kad žiūrėdamas matysi už jo esančias kažkokias metafizines nuorodas. Ir aš tikiu, kai tai padaro Švėgžda. Bet pats taip negaliu. Kalbu ne apie techniką. Tai labiau tikėjimo dalykai, asmenybės sandara.

O kam tada Tau vaizdas? Juk pasakojimus galima tiesiog užrašyti?

Nesu geras rašytojas. Rašydamas susiduriu su begale problemų, nes neišmanau tos medijos. Todėl renkuosi tarpdiscipliniškumą – kūrybą tarp vaizduojamojo meno ir tekstų. Man patinka knyga, naratyvas. Bet vaizduojamojo meno priemonėmis pasakojimą išreikšti įdomiau. Laisvalaikiu daugiau bendrauju ne su dailininkais, o su literatais ir literatūros pasauliu turbūt pažįstu geriau nei vaizduojamosios dailės. Gėda pasakyti, bet gan dažnai lietuvių menininkų pavardės man nieko nesako.

Tavo ankstesni darbai buvo atspausti ant tentų. Ar dabar kuriamo projekto medžiagos keisis?

Ne, tik grąžinu darbams porėmius. Ankstesni kūrinių teturėjų skylutes pakabinimui. Panašiai kaip nuluptos odos kabinamos ant sienos primityvioje gentyse. Kai tapytą nuimi nuo porėmio, ji tampa lyg ne visai tapyta. Tapau akriliniiais dažais, net kiek akademiškai. Kita vertus, tai ne visai paveikslai tradiciniame žodžio prasme.

Be to, procese dalyvauja kompiuteris.

Taip. Iš pradžių piešiu, tuomet išdidinu piešinį ir vėl tapau. Nes spauda mažesnis netenkina bent keliais aspektais. Ji išgrynina grafinę formą, bet sumeluoja spalvas. „Neskanios“ darosi ir faktūros. Taigi ta-

Konstantinas Gaitanži. „Ir mes ištirpome kaip prieš tūkstantį metų“. 2008 m.

pau ant viršaus. Galiausiai sukuriama įtampa tarp kompiuterinio vaizdo ir rankos prisilietimo. Tačiau vėliau ir to nebepakako. Pastaruoju metu piešinį „treisuoju“. „Treisavimas“ – tai viena iš grafinių vektoriinių programų, kai piešinys nuskenuojamas ir paverčiamas matematine abstrakcija, tarsi fikcija. Jis egzistuoja ekrane, bet ten nelieka jokių taškų – gryna matematika. Piešinys egzistuoja tarsi formulė kompiuterio viduje. Šis metodas pakičia piešinį. Trupučių keičiasi linija – tampa grynesnė, pašalinami rankos virpesiai. Išnyksta asmenybės, psichomotorika. Juk rankos prisilietimas parodo viską – ar iš vakaro gėrei, ar gerai pavalgei, ar tavo nuotaika gera. Padirbėjus kompiuteriu darbas tampa lyg ir ne mano vieno. Šiame metode glūdi dar vienas keistas aspektas. Atrodo, kad kompiuteris yra labai mechaniškas dalykas, kuris esant vienodoms pradinėms sąlygoms visada sukuria vienodą rezultatą. Tačiau piešinį apdorojant rezultatas kaskart nežymiai skiriasi. Tą patį piešinį „praleidus“ du kartus per tą pačią programą, rezultatas bus kitoks. Čia jau prieinam prie kvantinių efektų – kompiuteris nėra absoliučiai nuspėjama mašina. Pradedama veikti nebe mechaninis determinizmas, o įsijungia neįvardijami dalykai.

Kas tuomet atsitiks tapybai?

Tai man ir yra įdomu. Tai turėdamas galvoje ir tapau. Būtent todėl dehumanizuoju piešinį pasitelkęs kompiuterį, o paskui vėl mėginu jį humanizuoti tapydamas ant viršaus. Man labai įdomu, kas bus ateityje. Ir tai yra viena iš mano susižavėjimo *anime* priežasčių. Japonijoje visa kultūra labai futuristinė. Pas mus fantastika lyg antrarušis žanras, o ten net masinė sąmonė nukreipta į ateitį, kiekvienas kūrėjas yra futurologas.

Regis, turi polinkį teoretizuoti? Sprendžiu iš to, kaip kalbi apie savo darbus, ne tik apie sukūrimo procesą, bet ir interpretuodamas juos.

Šiais laikais tai beveik privaloma. Anksčiau buvo aktualus toks idealas kaip menas, kalbantys pats už save. Tačiau šiuolaikinė dailė neturi kitos išeities, tik atsižvelgti į konceptualizmo palikimą.

Šiuo metu kuriamame cikle darbai vėl bus ant porėmių. Kodėl ir ar tai ką nors reiškia?

Pakabinamus tentus dariau kokius ketverius penkerius metus. Porėmių atsiradimas – tai sąmoningas mano sprendimas, tarsi grįžimas prie tradicinio paveikslų suvokimo, bent iš dalies. Net pradėdau kartais galvoti vėl pamėginti tapyti ant drobės. Kaip anksčiau bandžiau netapyti tapydamas, taip dabar bandysiu tapyti netapydamas – tik naudodamas tradicines priemones.

VDA dešimtojo dešimtmečio pradžioje baigusi tapytojų karta gan drastiškai atsisakė tradicinės tapybos ir pasirinko kitas medijas. Jie bandė tapyti netapydami. Man atrodo, svarbiausia jiems buvo neliesiti teptuko ir dažų. Mūsų karta – priešingai. Mes vartojam tapybą, tradicines tapybos priemones, bet mes nebetapom, ta tradicija nutrūko. Tai įvyko labai natūraliai, tarsi savaime, be sąmoningo apsisprendimo. Niekas apie tai net nekalba, bet manau, tai gana akivaizdžiai matyti.

Ar spalva Tavo paveiksluose turi simbolinę prasmę, papildančią naratyvą?

Ne, tiesioginis simbolizmas man taip pat nėra artimas. Jam perskaityti reikalingos taisyklės, o tai riboja. Spalva mano kūryboje daugiau dekoratyvinė, tuo esu artimas popmenui.

Ciklą apie mirusią roko žvaigždę taip pat kuri kompiuteriu?

Taip. Žmogus turi begalę ydų ir trūkumų ir manęs tas žmogiškumas netenkina. Žmogus kartu su kompiuteriu yra galingesnis nei tiesiog vienas žmogus. Kompiuteris negali sukurti istorijos, bet skaičiuoja jis

Ką pasakoja paveikslai

Trys bandymai „pakrauti baterijas“

Monika Krikštopaitė

Kartais manau, kad smegenys panašios į pakraunamas baterijas. Būna laikas prisipildyti, būna išsikrauti. Tuštėjimo laikotarpiu rodykoms, ką tik nori, ir nieko. Jokio cakt. Nebent įvykis (tai gali būti ir meno kūrinys) pasižymi galinga įkrova, kuri kartais geba nulaužti tuo metu veikiančią režimą, o kartais tik pakutena, kaip nutinka prie liežuviu prilietus elementu pliusą ir minusą. Tačiau kai mintys alkanos, tinka beveik bet kas. Iš grūdo gali pastatyti miestą. Taip pamaniau, kai gerą pusvalandį žavėjau automatiniais kompiuterinio grotovo vaizdais. Spalvos keitėsi, liejosi. Spalvų terapijos požiūriu tai neturėtų stebinti. Bet vis tiek buvo keista.

Į parodas ėjau nusiteikusi imliai, bet ir tai nepadėjo. Labai norėjau pamatyti vadinamąjį moterų dailininkų parodą „Apie jas“ „Arkos“ galerijoje, nes sambūriai, kad ir kokiu pagrindu jie būtų suorganizuoti, visuomet turi bendrystės jėgos pažadą. Parodos įvardijimas, žinoma, primena tarpukario moterų dailininkų pastangas įteisinti savo veiklą kaip apskritai galimą. Tai keilia nostalgiją, bet nebėra aktualu, nes garsių ir stiprių menininkų netrūksta nei pasaulyje, nei Lietuvoje. Todėl šios parodos užduotis turėtų būti kiek kita. Ir dabar įmanoma suformuluoti temą apie vis dar iškilančias kliūtis būti menininke ar apie specifiskai moterims aktualius kitus klausimus, bet parodoje nieko panašaus nėra.

Marta Vosyliūtė. „Mano, o ne tavo krantas I, II“. 2009 m.

Moterų dailininkų jungtinius pasirodymus Lietuvos dailininkų sąjunga organizuodavo ir anksčiau, atsiliepiamai buvo prasti, po jų vis iškilavo tas pats klausimas – kam taip pasivadinti, jei dalyvės sieja kone vien tik lytis? Na, nebent dar narystė dailininkų sąjungoje ir ieškojimas bet kokios progos parodyti kūrybą viešai, šį faktą išsirašyti į gyvenimo aprašymą. Bet ar tai apibrėžia buvimą moterimi dailininke? Nemanau. Esu asmeniškai prieš.

Mane, kaip moterį, piktina, kad tokios prastos kokybės paroda ne-

va atstovauja moterų kūrybai. Mažiau piktintų, jei paroda turėtų bent kokią, nors ir mano pažiūroms priešingą, koncepciją. O dabar – be atrankos rodomi įvairiausio, daugiausia žemo lygio kūriniai, vos keli netyčia ten pakliuvę perliukai irgi paskandinami naivių cechinių herbariumų ir abstrakčių klampynėje. Nebent du Martos Vosyliūtės darbai „Mano, o ne tavo krantas I, II“ (2009) turi pakankamą skeptiškumo priešuodį supančiam „grožiui“. Ji vaizduoja konkrečias Neris krantines Vilniuje, kur iš gėlių išdėstyti meilės prisipažinimai, tik menininkė pakeičia tekstą į neiginus: „Ir aš savęs ne [širdelė]“ ir „Ir aš tavęs ne [širdelė]“. Iš jų trykšta nevaldomas susierzinimas nemalonių jausmu ir, be abejo, randa manyje atgarsį, nes būtent taip ir jaučiuosi šios parodos atžvilgiu. Dar kažkokio sveiko nepatogumo turi Neringos Štaraitės „Kaimynas“ (2007), bet kiti kūriniai, tam tikrame kontekste turintys galimybę atsiverti, pavirsta Pilies gatvės prekyvių triukšmu. Kitą panašią parodą siūlyčiau vadinti „Apie atsakomybės trūkumą“.

Kitas bandymas „pakrauti baterijas“ – Giedriaus Jonaičio paroda „Akademijos“ galerijoje „Egipto dienoraštis be šventyklų ir piramidžių“ – kaip mat nubraukia rimtumą ir nuoširdžiai prajuokina. Paroda neįvardinta kaip vyro paroda, tačiau joje yra kažkas, ką galima būtų laikyti specifiskai vyriška. Regis, tai vadinama vidurio amžiaus krize. Ji kūrinuose išgyvenama siau-

tulingai ir su labai sveika saviironija.

Pirmame galerijos aukšte rodomos nuotraukos iš pas mus populiarios turistinės kelionės į Egiptą kurortą, kur menininkas fotografuoja save nebijodamas (netgi tyčia stengdamasis) atrodyti kvailai. Jis išsijuosęs mėgdžioja (galbūt pernelg) atsipalaidavusių, tyro proto turistų pozavimus fotoaparatai. Negana to, dar išriegia žybsinčias lempeles, kad papildomai „palinkmintų“, pagvintų bendrą išpūdį. Visomis vaivorykštės spalvomis mir-

ganti instaliacija „Žalias gyvybės medis“ (2010), ko gero, yra visų pigių turistinių pramogų koncentratas – tikrutėlė beprotybės kulminacija. Greta eksponuojamos gotiško popmeno stiliumi pagamintos naujos suvenyrų iš Egipto versijos.

Antrame galerijos aukšte menininkas parodo, kad gali būti ir rimtas – čia pastele atlikti Egipto vaizdėlių eskizai. Nors Jonaičio menas yra itin keistas ir prisotintas paaugliška jūlaus juoko, gali būti, kad jo pranešimo gelmė rimta. Jis kalba apie ryškų nesutapimą su aplinka ir siutulį, kas kartais būna labai sveika. Tai savaip žavus kūrybos etapas, bet nors ir gerai pasilinksminau, linkiu sėkmingai pereiti į kitą, nes trečia panaši paroda jau sukeltų nuobodulį.

Paskutinis bandymas tądien – Juškaus galerijoje rodoma Jono Vaičio (1903–1963) tapybos darbų paroda. Ši galerija, regis, sėkmingai aptiko savo nišą – surasti ir dažniausiai iš privačių rinkinių ištraukti ne taip gerai žinomų, bet savaip svarbių, įdomių dailininkų kūrybą. Ypač mažai žinomi politiskai permainingu ir tarybiniu laikotarpiu pasireikšusių menininkų darbai, todėl rengti personalines parodas tokiomis aplinkybėmis yra edukacinio požiūriu prasminga veikla.

Kadangi neseniai svečiavausi Paryžiuje, buvo smagu dar neperskaičius pavadinimo atpažinti šio miesto išpūdį keliuose Vaičio darbuose. Keista, kad per tiek dešimtmečių šis liko toks pats. Miesto peizažai nėra tokie jau dažni to meto tapyboje, kaip teigia menotyrininkė Nijolė Tumėnienė 2003 metų dailininko monografijos įvadiniam straipsnyje, nėra ji dažna ir šio kūrėjo darbuose. Kiti apie jį rašiusieji kaip susitarę porina apie vaitiškus pavasario peizažus ir gebėjimą perteikti šio metų laiko šviesos vaiskumą. Dailininkas nesekė nei impresionizmu, nei realizmu, stilistikos buvo įvairios, bet savitą apibendrinantį braižą jis igijo, specialistai gali atpažinti.

Netrūksta jam nei dekoratyvumo, nei siekio sukurti gražų paveikslą. Visa kita skonio klausimai. Tačiau turint galvoje gyvenimo aplinkybių sudėtingumą (paskyrimai į aukštas pareigas ir atleidimai, kompromisai tapant teminius paveikslus ir lengvumu alsuojantys etiudai) nebesinori narplioti (o ir stokuju tam žinių) kūrybos kelio vingrybių, čia daug įdomiau pažvelgti, kokias istorijas pasakoja konkretūs paveikslai. Kitą tarant – į turinį dabarties akimis.

Dėmesį iškart atkreipė 1938 metais tapyta drobė „Dvasios skurdžiai“. Kontrastingai apšviestos prie stalo sėdi keturios moterys. Visos dėvi skrybėlaites, dvi iš jų rūko. Jos susikaupusios lošia kortomis. Šalia Panemunių ir proskynų vaizdėlių kiek netikėta. Čia pat galerijos darbuotoja perpasakoja dailininko vaikų pasakojimą, jog Vaitys

labai nemėgęs, kai moterys lošia. Nugara į mus sėdinti paveikslu veikia yra tapytojo žmona, ypač gerai lošusi. Nors Vaitys aiškiai išreiškė savo neigiamą požiūrį į tokį užsiėmimą, suteikdamas drobei atitinkamą pavadinimą, pasirodo,

tiktų į parodą pavadinimu „Apie jas“ nei daugelis moterų dailininkų pristatytų kūrinių, nes atskleidžia ne tik tai, kuo konkrečios moterys užsiėmė, kaip tai buvo vertinama, bet ir ironišką pasakojimo atomazgą. Kita vertus, ne viena Vaičio drobė

Jonas Vaitys. „Dvasios skurdžiai“. 1938 m.

žmonos pomėgis išgelbėjęs jo šeimą nuo tremties, mat Vaitienė lošusi su įtakingo rusų karininko žmona, kuri jokių būdu nenorėjo prarasti savo mėgstamos lošimo partnerės. Pasakojama, kad paveikslas buvęs dar labiau didaktiškas – šalia stalo ant grindų sėdėję ir kortomis žaidę trys vaikai. Tą dalį Vaitys nukirpo. Jis mėgęs apkarpyti savo drobes. Atskirai patyrinėti, ką, kur ir kodėl nukirpo, būtų įdomu antropologiškai kaip savotiškos savicenzūros atvejį.

„Dvasios skurdžiai“ daug geriau

galėtų keliauti ir pritapti LDS organizuojamose parodose, kur klesti dekoratyvumas, mat, kaip pasakojama monografijoje, Vaitys tapydavo ir nemažai saloninių drobių pardavimui.

Vis dėlto net jei menininko ar menininkės kūryba yra nekritiškai atrinkta, manyčiau, kad grupines parodas visuomet nugalė personalinės. Tuomet bent jau turi progos susidaryti platesnį vaizdą apie kūrėjų asmenybę, užtikti vienokių ar kitokių dominančių aspektų.

Giedrius Jonaitis. „Du draugai I“. 2010 m.

Kinas – visur

Jubiliejinė Berlynalė prasideda

Živilė Pipinytė

Tarptautinis Berlyno kino festivalis šiemet švenčia šešiasdešimtmetį. Kaip ir kiekvienas garbingas jubilėtas, jis rimtai pasirėngė gimtadieniui. Vasario 11–21 d. vyks ne tik tradicinės festivalinės filmų peržiūros, susitikimai, diskusijos, bet ir specialūs jubiliejiui skirti projektai. Vienas svarbiausių – instaliacija „Uždanga“. Dizainerė Christina Kim sukūrė simbolišką 300 metrų kino teatro uždangą iš perdirbtų filmų, DVD, kino teatrų reklaminių stendų ir panašių medžiagų. Ši uždanga reaguos į vėjo dvelksmą, saulės spindulius, naktį ji atrodys dar kitaip. Iškilmingą instaliacijos atidarymą penktadienį praturtins tiesioginė Fritzo Lango „Metropolio“ transliacija iš „Friedrichstadtpalast“. Organizatoriai šį klasikinio filmo rodyimą prilygino pasaulinei premjerai, mat bus rodomas ne tik restauruotas filmas, bet ir skambės specialiai filmui kadaise parašyta ir tik neseniai archyve atrasta muzika.

Visame mieste jau vyksta „Žvaigždžių parodo“ parodos – jose didžiuoliai Berlynalės svečių portretai, jau taip pat spėjo tapti festivalio tradicija. Fotografas Gerhardas Kassneris nuo 2003-ųjų padarė jų net 812. Viena šiųmetinio festivalio naujienų – diskusijos apie kino ateitį, jose dalyvaus ne tik kino kūrėjai, prodiuseriai, kritikai, bet ir sociologai, architektai, tarp kurių žymūs Normanas Fosteris, suprojektavęs naujuosius Londono, Šanchajaus, Maskvos simbolius. Specialieji seansai vyks Berlyno priemiestuose ir aplinkiniuose miesteliuose, kur bus pagerbti mažų ambicingų filmų rodančių kino teatrų vadovai.

Premjeros

Dokumentinis filmas apie Beną Šarką

Vasario 18 d. „Skalvijos“ kino centre įvyks Mykolo Vildžiūno dokumentinio filmo „Šarka“ premjera. Filmą pristatys kūrybinė grupė, o kino centro kavinėje vasario 16–18 d. žiūrovų lauks ir viena trumpiausiai eksponuojamų Gedmanto Kropio fotografijos parodų, kurioje užfiksuotos Beno Šarkos gyvenimo ir kūrybos akimirkos.

Benas Šarka – kūrėjas avangardistas, netradiciškas menininkas ir mąstytojas. Jo performansai paremti pirmąkart gamtos ir žmogaus dialogu, vienybės ir sugrįžimo simboliais, vaidinimai grindžiami savita dramaturgija ir griežta tradicinio teatro forma.

„Beno gyvenime sunkiai apčiuopsi kasdienės buities ritualus ar sukliusi išgiręs ilgą filosofinį monologą. Jam priimtina tik viena bendravimo forma – kūryba. Tik ją pažinęs, pažįsti Beną. Tik pasakojant apie ją gimsta šio menininko portretas. Tačiau Benas Šarka nevadina savęs menininku, o paklaustas, kas jis, tiesiog atsako cituodamas

Programoje – dar daugybė kitų renginių, apie kuriuos nuolat primena festivalio rengėjai. Todėl atvykus į festivalį svarbu sau pasakyti, kad visko pamatyti neįmanoma, nors rengėjai žada operatyviai tai parodyti savo tinklalapyje (www.berlinale.de). Ypatingas Berlynalės principas – padaryti taip, kad miestas gyventų festivalio ritmu, nepamirštas ir šiemet, nes pirmiausia, ką pamatai festivalinėse erdvėse, yra ilgiausios eilės prie bilietų kasų. Nepaisant daugybės rūpesčių, organizatoriai spėjo perspėti dalyvius nepamiršti žieminių batų ir šiltų drabužių, nes žiema nesirengia trauktis iš Berlyno gatvių.

Kai rašau šias eilutes, festivalis dar nepradėjo. Ketvirtadienio vakare jį iškilmingai atidarys pasaulinė kinų filmo „Atskirai kartu“ („Tuan Youan“, „Apart Together“) premjera, į kurią rengiasi atvykti Vokietijos kultūros ministras Berndas Neumannas, Berlyno meras Klausas Wowereitas. Festivalį jie atidarys kartu su žiuri pirmininku Werneriu Herzogu ir festivalio direktoriumi Dieteriu Kosslicku. „Atskirai kartu“ – naujausias režisieriaus Wang Quan filmas. 2007 m. už filmą „Tujos vedybos“ jis jau buvo apdovanotas „Auksiniu lokiu“. Filmą žada meilės istoriją, kinų kine tradiciškai susietą su didžiosios istorijos įvykiais. Filmą herojai gyvena skirtingose padalytos šalies dalyse – žemyninėje Kinijoje ir Taiwane. Tarptautinis Berlyno kino festivalis atrado ne vieną didį Azijos režisierių,

„Šarka“

Shakespeare'ą: „Ir kas gi aš esu? Mirtingas mišinys vandens ir molio.“ Taip apie filmo herojų pasakoja dokumentiniame kine debiutuojantis režisierius Mykolas Vildžiūnas, Lietuvos kultūros erdvėje geriau žinomas kaip daugelio pilnametražių filmų antrasis režisierius, renginių režisierius ir prodiuseris.

Studijoje „Just a moment“ sukurtas filmas „Šarka“ bus dar kartą parodytas vasario 19 d. 18 val. ir 20 d. 18.20.

„SKALVIJOS“ INF.

todėl visai nekeista, kad uždarymo ceremonijoje taip pat bus parodytas šio regiono filmas – japonų klasiko ir festivalio senbuvio Yoji Yamada „Apie jos brolių“ („20, Otouto“, „About Her Brother“).

Kiekviena festivalio diena prasideda anksti – pirmasis konkursinis seansas pusę devynių – ir baigiasi po vidurnakčio. Bet šiemet lietuviams svarbi pirmą dieną – ketvirtadienio vakare akredituoti žurnalistai galės pasižiūrėti Forumo programoje rodomą Šarūno Barto filmą „Eurazijos aborigenas“. Tai – ne vienus metus Lietuvoje, Rusijoje, Prancūzijoje kurtas, todėl, matyt, ir ankstesniu, dažniau minėtu pavadinimu „Lisabona 02“ pakeliui netekęs filmas. Pagrindinį – nuo persekiotojų besislapančio nusikaltėlio – vaidmenį jame sukūrė pats režisierius.

Forumas – trečia pagal svarbą Berlynalės programa. Šiemet jis taip pat švenčia savo jubiliejų. Prieš keturiasdešimt metų kaip savotiškas „atstumtųjų salonas“, protestas prieš oficialią Berlynalės programą atsiradęs renginys jau seniai tapo sudėtine festivalio dalimi ir taip pat plečiasi – jį papildė „Forum Expanded“. Forumas atiduoda pirmenybę eksperimentiniam, avangardiniam kinui. Pastaraisiais metais Forume rodyta daug filmų, kurių autoriai tyrinėjo skaitmeninės kino technikos galimybes, bet šiemet programos sudarytojai skelbia grįžtantys prie struktūriško kino ir aktualių šių dienų žmogaus problemų. Lietuviškų akcentų medžiotojai galės pasidžiaugti ne tik ilgai lauktu Šarūno Barto sugrįžimu į vieną svarbiausių pasaulio kino festivalių – Berlyne anksčiau vyko režisieriaus filmų „Trys dienos“ ir „Koridorius“ premjeros.

Iškart po „Eurazijos aborigeno“ vyks ruso Felikso Michailovo „Linksmuolių“ („Veselčiaki“) seansas. Filmą herojai – Maskvos transvestitai. Vieną pagrindinių „Panoramos“ programoje rodomo filmo vaidmenų sukūrė Ingeborga Dapkūnaitė. Tarp jos partnerių – Renata Litvinova, Danila Kozlovskis. Lietuviškų Berlynalės akcentų vertinimus netrukus bus galima paskaityti festivalio leidiniuose.

Vis dėlto labiausiai festivalį apibūdina jo konkursinė programa, kurioje šiemet nestinga ir ryškių kūrėjų, ir debiutantų. Filmų geografija plati – Argentina, Austrija, Vokietija, Prancūzija, Rumunija, JAV, Danija, Rusija, Japonija... Didžiausio susidomėjimo, bent iš pradžių, manau, sulauks kadaise Berlynalės atrasto Zhang Yimou (jo „Auksiniu lokiu“ apdovanotas „Raudonasis gaolianas“ prieš kelis dešimtmečius inicijavo susidomėjimą naujuoju Rytų kinu) filmas „Moteris, ginklas ir makaronų krautuvėlė“ („San qiang pai an jing qi“, „A Woman, A Gun And A Noodle Shop“). Pernykštės olimpiados atidarymo reginį kūręs režisierius su-

laukė kritikos, esą pernelyg suartėjo su valdžia. Naujasis filmas pasakos apie dideles mažo kaimelio gyventojų aistras. Danų režisierius Thomas Winterbergas sukūrė pirmąjį „Dogmos '95“ filmą „Šventė“. Tačiau paskutinių metų filmai nesulaukė teigiamų atsiliepimų. Filmą „Submarino“ (taip vadinamas kankinimas, kai galva murkdama vandenyje), regis, žymės režisieriaus sugrįžimą į realistinę kiną – jis pasakoja apie du brolius nusikaltė-

sugrįžimas atgal – į namus. Bet vienas filmo personažų nenori apie tai net galvoti...

Šiemet konkurse bus pristatytas ne vienas ankstesniųjų metų laureato filmas. Michaelas Winterbotomas prieš kelierius metus buvo apdovanotas „Auksiniu lokiu“ už politinę dramą „Kelias į Gvantanamą“. Šiemet rodomas „Žudikas manyje“ („The Killer Inside Me“) dar kartą primins, kad Winterbotomas, kaip joks kitas populiarus režisierius,

„Auroras šmėkla“

lius, kurių sunki vaikystė su alkoholiu motina suluošino abu visam likusiam gyvenimui.

Be abejo, didžiulio žiniasklaidos dėmesio sulauks konkurse rodomas Romano Polanskio filmas „Auroras šmėkla“ („The Ghost Writer“), juolab kad Berlynalės direktorius Kosslickas buvo tarp tų kinematografininkų, kurie iškartė emėsi ginti pernai Šveicarijoje sumimtą režisierių. „The Ghost Writer“ vadinami žmonės, kurie rašo garsenybių memuarus, autobiografines knygas, bet patys visada lieka šešėlyje. Filmo herojus, kurį suvaidino Ewanas McGregoras, – iš tokių. Bet apsiėmęs rašyti buvusio britų premjero (Pierce Brosnan) biografiją, jis netikėtai įpainiojamas į tarptautinį sąmokslą. Romanas Polanskis filmą baigė montuoti jau būdamas namų arešte savo viloje Šveicarijoje, nors iš pradžių buvo abejota, ar filmą pavyks baigti.

Prancūzų Benoit Delepine'o ir Gustave'o de Kerverno filmo „Mamutas“ („Mammuth“) herojus (Gerard Depardieu) – paprastas darbininkas. Visą gyvenimą dorai dirbęs, jis ruošiasi iškilmingai išeiti į pensiją, bet sužino turįs surinkti „įrodymus“, kad tikrai nebuvo dykduonis. Herojus leidžiasi išklausyti motociklu kelionėn į savo praeitį... Šis filmas žadina smalsumą, nes viena pagrindinių vaidmenų jame sukūrė ką tik filme „Serafina“ matyta Yolande Moreau. Po ilgokos pertraukos Berlynalės konkurse bus parodytas ir filmas iš Rusijos. „Kaip aš pralaidau šitą vasarą“ („Kak ja proviol eto leto“) sukūrė Aleksejus Popogrebskis („Koktebelis“, „Paprasti dalykai“). Šios psichologinės dramos herojai – du vyrai, gyvenantys Arkties stotyje. Netrukus laukia

nuolat keičia žanrus ir stilių. Naujausias jo filmas pristatomas kaip *neo-noir*. Jis sukurtas pagal populiariausią ir su kinu dažnai bendravusio kriminalinių romanų autoriaus Jimo Thompsono 1952 m. parašytą kūrinių. Pagrindinis filmo herojus – korumpuotas vieno Oklahomos miestelio šerifas. Bosnių režisierė Jasmilai Žbanic „Auksinis lokys“ buvo paskirtas už filmą „Srebrenica“, pasakojusį apie Balkanų karo nusikaltimus ir negyjančias žaizdas. Šiemet Berlynalės konkurse bus parodytas jos filmas „Kelyje“ („Na putu“). Filmo herojus Luną ir Amarą išskiria religija. Amaras apsigyvena uždaroje vahabitų bendruomenėje, kuri laikosi griežtų reikalavimų. Lunai teks pasirinkti, kas jai svarbiau.

Ankstesniųjų Berlyno kino festivalių laureatus primins ir retrospektyva „Play it again...“. Su žiūrovais susitiks ir įvairius prizus Berlyne pelnę Jeanne Moreau, Stephenas Frearsas, Raineris Simonas, Jerzy Skolimowski, Bruno Gantzas. Specialusis seansas skirtas neseniai mės palikusiam kitam Berlynalės laureatui – prancūzui Ericui Rohmerui, vienam didžiųjų Naujosios bangos kūrėjų, dažnai rodžiusiam savo filmus Berlyne. Šįkart bus parodytas 1983 m. „Sidabriniu lokiu“ už geriausią režisūrą apdovanotas jo filmas „Paulina paplūdimyje“. Specialiųjų programų festivalyje daug, bet pastaraisiais metais, ko gero, pati populiariausia yra „Kulinarinis kinas“. Filmai apie vieną didžiausių žmogaus malonumų (ir nuodėmių taip pat) sulaukia didžiulio dėmesio. Nors tikrovėje bėgiant iš vieno Berlynalės seanso į kitą šiam malonumui ne visada lieka laiko. Užtat galimybė mėgautis kino malonumais – neišsėmiama.

Veršelių paslaptys

Krėslė prie televizoriaus

Vasaris – sunkus mėnuo. Tokie kaip aš nepakelia milžiniškų sporto, banalybių ir archajiško patriotizmo dozių, kurias dosniai žarsto žiniasklaida. Kyla noras pabėgti. Tik kur? Pektadienį Vankuveryje prasideda olimpiada. LRT rodytels visiškai viską, kas juda, rieda, krenta, slysta, čiuožia, bėga. Sporto aistruoliai bus laimingi. Man šitas pamisimas mažų mažiausiai atrodo beprasmiskas. Išimtį LRT padarys tik vasario 16-ąją ir beveik visą dieną paskirs dokumentiniams filmams (aš juos vadinčiau laidomis, bet Lietuvoje dabar viskas vadinama filmais) apie šlovingą praeitį. Šventės dieną užbaigs Marijono Giedrio „*Herkus Mantas*“ (LTV, 16 d. 21 val.) – istorinė juosta, kurios personažai kaunasi, žudo ir karštai myli tėvyne, matyt, todėl juos taip gerbia lietuvių žiūrovai. Nesu jau toks visiškai cinikas, bet kai tauta žiūri tik atgal į praeitį arba akivaizdžiai ilgisi linčo teismo ir organizuotai demonstruoja neapykantą prie prokuratūrų, pradėdu įtarti, kad tai greitai nesibaigs.

Pagal banalybių tankį viename kvadratiname televizijos ekrano milimetre Valentino diena, žinoma, be konkurentų. Jos artėjimas juntamas visur – net saldinių be raudonų širdelių ir priminimų apie meilės dieną nenupirksi. Nuo pat sovietinės jaunystės įtariai žiūriu į visas kolektyvines šventes. Visuotinė meilės diena jas primena, nors akivaizdu, kad tai pirmiausia – rinkodaros akcija, skatinanti pirkti tas šokoladines širdes ir kitokius, brangesnius gyvenimo saldėsius. Šiemet visa tai dar sutapo su ilguoju savaitgaliu, tad baisu pagalvoti, kas laukia.

Kita vertus, krizė mūsų televizijoje pirmiausia pasireiškia ypatinga meile idiotams. Nuo estrados ir serialų niekur nepasislėpsi. Ypač nuo lietuviškų žvaigždžių atviravimų apie intymų gyvenimą. Raminu save, kad tai lengvai paaiškinama – netalentingas žmogus juk taip pat turi kažkaip sublimuotis, nors, ži-

noma, ne gero skonio sąskaita. Panašių laidų anonsuose nuolat girdėti žodis „paslaptis“, bet kokia gali būti žmogaus paslaptis, kai, perfrazuojant didį poetą, jis yra „paprastas kaip mykimas“.

Po šios apokaliptinės įžangos ramia sąžine priminsiu, ką galima pasisiūžėti ateinančią savaitę, nesukeliant žiemos nualintam organizmui didesnės grėsmės. Pirmiausia tai kokybiškas Clinto Eastwoodo kinas. Artimiausiu metu bus proga pasisiūžėti tris filmus: šiąnakt (LTK, 12 d. 01.15) – vesterną „*Menantis piktą*“ (1992), sekmadienį (LTK, 14 d. 23.30) – meilės dramą „*Medisono grafystės tiltai*“ (1995), ketvirtadienį (LTK, 18 d. 22.40) – politinį trilerį „*Absoliuti valdžia*“ (1997). Eastwoodas vis dažniau minimas tarp kino filosofų, jo apmąstymai apie žmogaus viduje slypintį blogį ir valdžios siekį seniai peržengė tradicinių Holivudo žanrų ribas. Įžvalgesnis jo filmų gerbėjas gal net gali tvirtinti, kad Eastwoodas aiškiaregiškai blogio ribas kaskart išplečia, pavyzdžiui, „*Absoliučios valdžios*“ personažas JAV prezidentas yra žudikas. Kadaiše toks akcentas filmui būtų suteikęs fantastiškumo, tolimos ateities vizijos atspalvį (kaip kad kai kuriuose dar prieš dešimtmetį sukurtuose filmuose, kur JAV prezidentus vaidino juodaodžiai). Tačiau dabar, man regis, siūžetas apie prezidentą žudiką visai neatrodo neįtikėtinas. Eastwoodas sendamas darosi tikras režisūras ir vaidybos perfekcionistas, nors man gal svarbiau tai, kad jis palieka vis daugiau vilties kiekvienam personažui, kuris išdrįsta pasipriešinti visuotiniam blogiui.

Dar vienas kokybiškas ir laiko patikrintas filmas – Ridley Scotta „*Juodojo vanago*“ žūtis“ (LTK, 15 d. 22.10). Ši 2001 m. sukurta karinė drama nukels į 1993-ųjų spalį, kai JT ir amerikiečių jūrų pėstininkai sukilusioje Somalio sostinėje Mogadišo gelbėjo savo draugus.

Politinių trilerių ir detektyvų mėgėjai, manau, mielai prisimins tikrais

faktais grįstus filmus – Johno McTiernano „*Raudonojo spalio*“ medžioklė“ (LTK, 16 d. 00.05) ir Michaelo Caton-Joneso „*Šakalų*“ (LTK, 16 d. 21.30). 1991 m. pasirodžiusią Antoine'o Fuqua „*Išbandymų dieną*“ (LTK, šiandien, 12 d. 22.45) amerikiečių kritikai net pavadino *cinéma vérité*, tokį įspūdį jiems padarė filmo tikroviškumas. „*Išbandymų dienos*“ herojus yra jaunas Los Andželo policininkas (Ethan Hawke). Nusprendęs tapti inspektoriumi, jis turi blogiausiuose miesto kvartaluose praleisti 24 valandas kartu su seržantu ir narkomanų siaubu (Denzel Washington). Susitikimai su narkomanais, informatoriais, kvaišalų platintojais, pavojingos situacijos padeda jaunuoliui geriau suprasti ne tik policijos darbą, bet ir seržanto cinizmo bei fanatizmo ištakas.

Fuqua parodė didmiesčio gyvenimą tarsi nepalaujamą karą gatvėse, filmavo pavojinguose kvartaluose ir sulaukė daugybės komplimentų. Deja, netrukus jam buvo pasiūlyta kurti kažkurį Hario Poterio nuotykių seriją. Realizmas baigėsi.

TV3 (14 d. 22.30) primins anksčiau Jameso Camerono triumfą „*Titaniką*“. Pamenu, žiūrėdamas filmą jau išnykusiam „*Vilniaus*“ kino teatre intensyviai žiovavau (kaip, beje, ir žiūrėdamas dabar taip liaupsinamą „*Išsikūnijimą*“), bet šalia sėdėjęs mergaitė raudavo. Jos ašaros buvo tikros ir nuoširdžios. Tada supratau, kad kinas yra nuostabus, kad jis pažadina iš jausmų miego. Todėl nesmerkiu „*Titaniko*“ gerbėjų. Bent jau Kate Winslet ir Leonardo DiCaprio duetas „*Titanike*“ yra daug įspūdingesnis už „*Išsikūnijimą*“ įsimylėjęlius mėlynuodegius.

Užtat mielai prisiminsiu jau senokai žiūrėtą Anthony Minghellos „*Anglų ligonį*“ (BTV, 16 d. 21.30). Filmo personažų meilės istorijos subtiliai panardintos į istorijos, laiko, praradimų tėkmę. Minghella turėjo retą talentą derinti epišką kino prigimtį ir poeziją.

Valentino dienos gerbėjai mėgstata prisiminti šeimos vertybes. Jiems turėtų patikti Bretto Ratnerio 2000 m. komedija „*Šeimos galva*“ (BTV, 14 d. 17.35). Ji pasakoja

našliu, Lorenšą domina tik Viktorijos laikų literatūra. Filmo kūrėjai jam pasiūlys išeitį, kuri primena moterų žurnalų mėgstamus gero ir prasmingo gyvenimo receptus. Esu

„Protingi žmonės“

apie Džeką (Nicolas Cage), kuris kadaise mylėjo Keit, bet išvyko pasitaikius šansui gauti gerą darbą ir niekad nebeatė mylimosios. Praėjus trylikai metų jis yra sėkmingas Volstryto firmos direktorius. Kalėdų išvakarėse parduotuvėje Džekas bando sulaikyti vagį. Kitą rytą jis atsibunda priemiesčio name, kur gyvena kartu su Keit ir dviem jų vaikais. Atsitiktinumas suteikia Džekui šansą įsitikinti, kad jei ne karjeros siekis, jo gyvenimas būtų visai kitoks.

„*Šeimos galva*“ – tai filmas apie mūsų sprendimų pasekmes. Apie gailėstį ir abejones, kurios dažnai užplūsta žiemos vakarais ar per šventes. Gana sentimentalus filmas, bet tas sentimentalumas ypatingai neerzina.

Kitas tą patį sekmadienio vakarą (14 d. 23 val.) rodomas BTV filmas – Noamo Murro „*Protingi žmonės*“ (2008), – ko gero, apie tą patį. Apie prarastą galimybes. Filmo herojus profesorius Lorenšas (Dennis Quaid) yra protingas, žavus, tikras intelektualas ir nuostabus dėstytojas, bet jam nereikia jausmų ir žmogiškų ryšių. Nuo tada, kai tapo

per didelis tinginys, kad tuos receptus įgyvendinčiau (nors ir nesu toks šliogeris, kad manyčiau, esą jie skirti tik moterims), todėl kaip vienatvę nuskausminanti priemonė man priimtinesnė šiuolaikinės pasakos apie vyrų ir moterų santykius, kurių specialistė yra Nora Ephron. TV3 (13 d. 13.45) primins jos „*Laimingus skaičius*“ (2000). Johnas Travolta šiame filme suvaidino visišką nevyklį meteorologą, svajojantį išlošti loterijoje milžinišką sumą. Filmo išmintis paprasta: nevykliai kartais sekasi, bet ne visada laimė ateina iškart. Sakyčiau, labai pamokoma mintis.

Apie tai ir 1989 m. Arturo Hillerio komedija „*Nieko nematau, nieko negirdžiu*“ (TV3, 15 d. 0.30). Vicinteliai žmogžudystės liudininkai filme yra aklašis ir kurčiasis (žavus Richardo Pryoro ir Gene'o Wilderio duetas). Atvirai prisipažinsiu, kad atsivertęs televizijos programos visai gerai juos suprantu.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Premjeros

Muzikinė „Antis“ utopija

Basanavičiaus gatvėje netikėtai „išdygęs“ auksinis trijų metrų dydžio zuikis kviečia praėivius vasario 12–16 d. apsilankyti Lietuvos rusų dramos teatre, kur penkis kartus bus parodyta teatralizuota, koncertinė grupės „Antis“ muzikinė utopija „Zuikis Pleibojus“. Ši utopija apie Zuikio meilės, laimės ir savęs paiešką pateikia ironišką kelių dešimtmečių Lietuvos istorijos interpretaciją.

Muzikinės utopijos kūrėjai teigia bandę atskleisti „Antis“ ir Lietuvos gyvenimą nuo Sajūdžio laikų iki šių dienų ekonominės krizės per netikėtus ir komiškus personažus: antytę Laisvę Laisvytę, įsimylėjusį Zuikį, miško kapitalistą klouną iš

„Zuikis Pleibojus“

Kauno ir kt. Šmaikštaus libreto autorius Algirdas Kaušpėdas, į pagalbą pasitelkęs rašytoją Rolandą Rastauską, palieka žiūrovams spręsti, ar ši muzikinė istorija – tik graži utopija.

Muzikinio spektaklio kūrėjai teigia, kad pagrindinė „Zuikio Pleibojus“ tema – laisvė ir jis yra skirtas šia tema dar protaujantiems ar (pri)jaučiantiems žiūrovams. Nors spektaklyje nevengiama plevėsuo-

jančių vėliavų ir skanduočių apie laisvę, joje netrūksta ir lyriinių nukrypimų, o kelios scenos, ypač daina „Mes nusprendėme“, savo įtaigumu kelia lengvus širpuliukus. Dainas apie politiką, meilę ir gyvenimo klystkėlius atlieka visi šeši grupės „Antis“ muzikantai bei puikiai dainuojantis ir šokantis merginų choras „Kivi“. „Zuikį Pleibojų“ puošia nuolat besikeičiantys, ironiški Sandros Straukaitės kostiumai, įspūdinga vaizdo projekcija ir, žinoma, „Playboy“ merginos, suteikiančios reginiui erotikos prieskonį.

Pasak grupės „Antis“ lyderio A. Kaušpėdo, bendradarbiavimo su Rusų dramos teatru idėja gimė labai natūraliai – „Antis“ visuomet buvo kiek politizuota ir teatrališka. Ir teatro salė spektaklyje kiek pasikeitė – minkštu apšvietimu, rožinėmis užuolaidomis ir apmušalais

bei pirmą kartą Lietuvoje naudojamu specialiu erdvinio garsu (artimu „surround“ technologijai).

Muzikinė utopija „Zuikis Pleibojus“ skirta grupės „Antis“ 25 metų jubiliejui ir, pasak A. Kaušpėdo, yra didžiausias, brandžiausias grupės kūrinys, leidžiantis komandai svajoti ir tikėti rytojumi. Praėjusių metų gruodį pasirodė „Zuikio Pleibojus“ dainų kompaktinė plokštelė. Netrukus ją išleidusi kompanija M.P.3 „Antis“ gerbėjams pristatė ir retronaujovę – riboto tiražo to paties pavadinimo vinilinę plokštelę. Spektaklių metu bus gyvai atliktos visos albumo dainos, taip pat ir kelios į jį nepatekusios kompozicijos. Kadangi spektaklis „Zuikis Pleibojus“ rodomas šventinį savaitgalį, žiūrovų laukia neeilinės staigmenos.

LRDT INF.

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a.

iki 15 d. – paroda „Vytauto Kasulio rojaus sodai“

Taikomosios dailės muziejus

Arsenalo g. 3 A

Paroda „Baltų menas“

Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“

Paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateikos kūryboje“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 22

Paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)

Lietuvos nacionalinis muziejus
Naujasis arsenalas

Arsenalo g. 1

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje

Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė

Paroda „Senasis Vilnius“

Zigfrido Jankausko sidabro kolekcijos paroda

Paroda „Mažesnieji broliai Lietuvoje“

iki 14 d. – paroda „Gyvenimas virš vandens: 10 metų Luokėsų ežero archeologiniams tyrimams“

Senasis arsenalas

Arsenalo g. 3

Lietuvos proistorė

Kazio Varnelio namai–muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija *Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644*

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

iki 14 d. – paroda „Kuriant atmintį“ „Post Ars_20_Kontekstai“ Kristinos Inčiūraitės paroda „Išlikimas“ Vienos knygos parodų ciklas. Artūro Railos „Irašai“

LDS galerija „Arka“

Aušros Vartų g. 7

iki 17 d. – moterų dailininkių paroda „Apie jas“

Algimanto Švažo (1933–2003) grafika Aloyzo Stasiulevičiaus „Vilniaus paveikslas. Nuo štricho iki potėpio“

LDS galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3

Giedriaus Jonaičio kūrybos paroda „Karas“ iki 20 d. – Jolantos Mikulskytės kūrybinis projektas „Sapnų mašina/Dream Machine“ (grafinis kaleidoskopas)“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39

iki 20 d. – „ARTscape“: Italija. Rā di Martino, Gianluca & Massimiliano De Serio, Ugnius Gelguda

Galerija „Akademija“

Pilies g. 44/2

nuo 17 d. – Juozo Adomonio ir Lino Jusionio paroda

Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“

Maironio g. 3

iki 13 d. – paroda „Nuo 1793 iki 2009“

„Prospekto“ fotografijos galerija

Gedimino pr. 43

iki 20 d. – Jurijaus Kosino (Ukraina) foto-grafijų paroda „Reiškinio tikrovė“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

Romualdo Balinsko tapybos ir fotografijų paroda „Nukryžiuotasis“

Violetos Laužonytės videoprojektas „Keturi mėlyni“

Linos Zavadskės paroda „Susipynę“

Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1/13

Henriko Natalevičiaus tapyba

Galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13

Arvydo Gurevičiaus piešinių paroda

Teatro, muzikos ir kino muziejus

Vilniaus g. 41

Vido Drėgvos autorinių kino plakatų paroda „Vidas Drėgva. Kino plakatai“

Savicko paveikslų galerija

Trakų g. 7

iki 18 d. – Lino Cicėno tapybos paroda „Industrinis Pinokis ir Jokūbo kopėčios“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė

Šv. Jono g. 11

Plakatų paroda „Raidės iš miesto, žodžiai į miestą“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39

iki 14 d. – paroda „Meno istorija vaikų akimis“

Senamiesčio menininkų dirbtuvė

Totorių g. 22

Paroda „Keturi elementai“

Lietuvos technikos biblioteka

Šv. Ignoto g. 6

Lietuvos psichikos negalios žmonių bendrijos „Giedra“ paroda

Natalie Levkovskos tapyba

Lietuvos medicinos biblioteka

Kaštonų g. 7

Eugenijos Pilypaitienės paroda

Jeruzalės galerija

Ateities g. 1F

Arūno Urniežio tapybos darbų paroda

„Juškus Gallery“

Barbaros Radvilaitės g. 6 b

Jono Vaičio (1903–1963) tapybos paroda

Galerija „Actus magnus“

Pilies g. 36–44

Grafikės Editos Suchockytės paroda „Laiškai“

„Ottimo art gallery“

Lukšio g. 32

iki 20 d. – Elvyros Katalinos Kriaučiūnaitės, Nijolės Šaltenytės paroda

„Dalios“ galerija

Žirmūnų g. 70

Ingos Dambrauskienės tapyba

Galerija „Znad Wili!“

Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4

Kirilo Chlopovo (Baltarusija) paroda

Galerija „2W“

Pilies g. 8a

Rokiškio dailininkų klubo „Roda“ paroda

Vilniaus kolegijos Dizaino ir technologijų fakulteto meno galerija

Gerosios Vilties g. 19

Valentino Antanavičiaus paroda „Asambliazai“

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12

Lietuvos Respublikos plakatų, sukurtų 1918–1930 m., paroda

Viktoro Oranskio dovanotų dailės dirbinių paroda

Japonų meno paroda

Norvegų tapybos paroda

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

Geriausio metų kūrinio rinkimų paroda

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus

V. Putvinskio g. 55

Budistinių ritininių piešinių paroda Paroda „Vytis: istorija ir dailė“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27

Leono Striogos skulptūros paroda „Kelonė“

Galerija „101“

Laisvės al. 53

iki 19 d. – Leono Striogos skulptūros paroda „Geras žmogus“

KLAIPĖDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija

Liepų g. 33

Algio Kliševičiaus (1950–2008) kūrybos paroda „Tarp atėjimo ir išėjimo“

Dailės parodų rūmai

Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2

iki 20 d. – fotomenininkų sąjungos Klaipėdos skyriaus parodos „Archyvas“ viena iš ekspozicijų „Žmogus: aktas“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

Lino Leono Katino tapybos paroda „69. Ir ačiū Dievui“

Kultūrų komunikacijų centras

Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4

iki 20 d. – projekto „Misija: išsaugok '09“ fotografijų paroda Fotografijų paroda „Archyvas“

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“

Žemaitės g. 83

iki 18 d. – Sauliaus Kruopio tapyba

Dailės galerija

Vilniaus g. 245

iki 20 d. – Daliaus Puzino ir Sauliaus Paliuko paroda „Socialus6/Dvilypumas“

PANEVĖŽYS

Dailės galerija

Respublikos g. 3

iki 21 d. – paroda „LT identitetas – profesionalaus meno kontekste“

Fotografijos galerija

Vasario 16-osios g. 11

iki 21 d. – fotografo Povilo Karpavičiaus 100-osioms gimimo metinėms skirta paroda

MOLĖTAI

Galerija „Akcija M“

Inturkės g. 4

iki 15 d. – Mariaus Mindaugo Danio skaitmeninės grafikos paroda „Saulė nusileido į pievą“

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baleto teatras

12 d. 18.30 – LA. Minkaus „BAJADERĖ“. Dir. – M. Staškus
13 d. 18.30 – G. Donizetti „MEILĖS ELIKSYRAS“. Dir. – M. Pitrėnas
14 d. 12 val. *Kamerinėje salėje* – J. Gai-žausko „BURATINAS“. Dir. – M. Staškus
14 d. 18 val. – S. Prokofjevo „ROMEIO IR DŽULJETA“. Dir. – R. Šervenikas
17 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽERAS“. Dir. – R. Šervenikas

18 d. 18.30 – Ch.W. Glucko „ORFĖJAS IR EURIDIKĖ“. Dir. – M. Staškus
19 d. 18.30 – P. Čaikovskio „MIEGANČIOJI GRAŽUOLĖ“. Dir. – R. Šervenikas

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

12 d. 18 val. – D. Wassermano, J. Dariono, M. Leigh „ŽMOGUS IŠ LA MANČOS“.

Rež. – A. Večerskis

13 d. 18 val. – R. Cooney „MEILĖ PAGAL GRAFIKĄ“. Rež. – A. Večerskis

14 d. 12 val. – A. de Saint-Exupéry „MAŽASIS PRINCAS“. Rež. – S. Mykolaitis
17 d. 18 val. – Th. Bernhardo „PASAULIO GERINTOJAS“. Rež. – V. Masalskis

18 d. 18 val. – M. Krležos „ELITAS (PONAI GLEMBAJAI)“. Rež. – I. Buljan (Kroatija)

19 d. 18 val. – J. Dautarto „PASKENDUSI VASARA“ (M. Katiliško kūrinių motyvais). Rež. – J. Dautartas

Mažoji salė

13 d. 16 val. – „ŠILKAS“ (pagal A. Baricco romaną). Rež. – B. Mar

14 d. 16 val. – S. Mrożeko „NAŠLĖS“.

Rež. – S. Račkys

Vilniaus mažasis teatras

12 d. 18.30 – „DIDYSIS ERLICKAS MAŽAJAME TEATRE“

13 d. 12 val. – „KARALAITĖ IR PRINCAS KRABAS“. Rež. – A. Sunklodaitė

14 d. 18.30 – T. Lettso „VESTONAI“. Rež. – V. Malinauskas

17 d. 18.30 val. – M. Ivaškevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. R. Tuminas, A. Dapšys

18 d. 18.30 – B. Srbljanovič „ŠEIMYBINĖS ISTORIJOS“. Rež. – R. Tuminas

19 d. 18.30 – A. Čechovo „TRYS SESERYS“. Rež. – R. Tuminas

OKT/ Vilniaus miesto teatras

12 d. 19 val. *Ūkio banko teatro arenoje* – W. Shakespeare'o „VASARVIDŽIO NAKTIES SAPNAS“. Rež. – O. Koršunovas

Valstybinis jaunimo teatras

12 d. 18 val. – A. Anros „KATINAS TEMZĖJE“. Rež. – G. Makarevičius

13 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiausko „PAIKA PELYTĖ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)

13 d. 18 val. – W. Shakespeare' o „JEI TAIP, TAI ŠITAIP“. Rež. – P.E. Budraitis

14 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)

14 d. 18 val. – W. Gombrowicziaus „IVONA, BURGUNDO KUNIGAIKŠTYTĖ“. Rež. – J. Vaitkus

17 d. 18 val. – A. Čechovo „DĖDĖ VANIA“. Rež. – A. Latėnas

18 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMĖKLOS“.

Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
19 d. 18 val. – E. Scarpettos „VARGŠAI. ARISTOKRATAI“. Rež. – P.E. Landi

Rusų dramos teatras

12–16 d. 19 val. – „Anties“ muzikinė utopija „ŽUKIS PLEIBOJUS“. Scen. aut. – A. Kaušpėdas

13, 14 d. 12 val. – N. Gumilovo „PERMAINŪS MEDIS“. Rež. – A. Gluskinas

17 d. 18 val. – R. Cooney „NR.13“.

Rež. – E. Murašovas

18 d. 18 val. – G. Gorino „JUOKDARYS BALAKIREVAS“. Rež. – A. Latėnas

19 d. 18 val. – L. Adomaitienė „BĖGANTI SU VILKAIS“ (pagal M. Tikkanen romaną „Rau-donkepuraitė“). Rež. – L. Adomaitienė

Vilniaus teatras „Lėlė“

Didžioji salė

12 d. 19 val. – „GELEŽIS IR SIDABRAS“ (pagal V. Šimkaus eiles). Insc. aut ir rež. – R. Kazlas

13 d. 12 val. – A. Griciaus „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis
14 d. 12 val. – S. Maršakas „KATĖS NAMAI“. Rež. – A. Mikutis

Mažoji salė

13 d. 14 val. – V. Palčinskaitės „BJAURUSIS ANČIUKAS“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – A. Pociūnas
14 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „BALTOS PASAKOS“ (pagal H.K. Anderseno pasakas). Rež. – N. Indriūnaitė

„Menų spautuvė“

12 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – performan-sas „YOU THINK YOU ARE ALIVE..?“ (muziki-nės provokacijos Vilniaus senamiestyje).

A. Gotesmanas (perkusija) ir A. Pabarčiūtė (vokalas)

13 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – PREMIERA! „HIPOKAMPAS“. Rež. – R. Barzdžiukaitė

14 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „PASIUO-TINYS“. Rež. – D. Keturakytė (VšĮ „Naujasis teatras“)

17, 18 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – PREMIE-RA! J. Tertelio „SUDIE, IDIOTAI!“

Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)

19 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „DŽIO-KERIS“ (VšĮ „Operomanija“)

19 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „ATVIRAS RATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)

Audronio Liugos produkcija

„Valentino diena“

Savaitės filmai

Linkėjimai iš Paryžiaus ***

Anksčiau šnipai siuntė linkėjimus iš Maskvos, žlugus geležinei uždangai, šauniųjų CŽV agentų priešai vis dažniau yra ne KGB baisūnai, o teroristai, bet ir vieni, ir kiti mėgsta susitikti Paryžiuje. Džeimsas Rysas (Jonathan Rys Meyers, pažįstamas iš Woody Alleno „Lemtingo taško“) dirba asistentu JAV ambasadoje Paryžiuje. Kartais jam tenka darbo reikalais susidurti su specialiaisiais agentais. Džeimsas svajoja tapti slaptoju agentu. Stebuklas įvyksta, kai Paryžius rengiasi tarptautiniam viršūnių susitikimui. Džeimsui patikima tikra misija ir tikras partneris – CŽV agentas Čarlis Vaksas (John Travolta). Džeimsas turi dvi paras rasti su juo bendrą kalbą, antraip žus. Tarp filmo „blogiukų“ knibždėte knibžda tautiniai ir rasiniai stereotipai – kinų narkotikų prekeivių klanas, pasikėsinią rengiantys teroristai iš Artimųjų Rytų, vargšės narkomanės. Režisierių Pierre'ą Morelj, be abejo, įkvėpė filmo prodiuserio Luco Bessono patirtis kuriant plataus vartojimo kiną. Taip pat vaidina Kasia Smutniak, Amber Rose Revah, Richardas Durdenas (Prancūzija, 2008). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis ***

Chrisas Columbusas kūrė filmus apie vieną namuose berniuką Keviną, Harį Poterį... Naujojo kūrinio herojus – paauglys Persis (Logan Lermann), vieną dieną sužinantis, kad yra graikų dievų palikuonis. Jis turi įvykdyti misiją ir padėti išsaugoti žmonijos ateitį. Paaugliams filme bus prieinamai pateikta senovės graikų mitologija ir gausūs kompiuteriniai triukai. Geriau mažiau ir komiksiškai paprastai nei visiškai nicko, bet Uma Thurman – Medūza ar Rosario Dawson – Persefonė, tiesą sakant, atrodo keistai, o buvęs Bondas Pierce'as Brosnanas, regis, šioje sąlygiškoje erdvėje jaučiasi visai gerai (JAV, Kanada, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Princesė ir Varlius ****

Tiana gyvena muzikos sklidiname Naujajame Orleane. Vieną dieną į jos namus atklydo varlė, kuri ne tik moka kalbėti, bet dar ir tvirtina, kad yra užburtas karalaitis. Tiana svajoja ne apie rūmus, o apie nuosavą restoraną. Tačiau magiškas bučinys, užuot užbaigęs, tik pradės pasakojimą. „Disney“ studija ir režisieriai Ronas Clementsas ir Johnas Muskeris šį filmą skyrė klasikinės animacijos gerbėjams, tiems, kurie pasiilgo pasakiškos scenerijos ir ne visai dviprasmiškų personažų juokelių (JAV, 2009). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)

Valentino diena ***

Pasakojimas apie dešimt skirtingų žmonių, kurių likimai netikėtai susikerta Niujorke per Valentino dieną. Vieniems tai svarbi diena, kiti stengiasi ją kuo greičiau pamiršti, tretiems reikia jausmų protezų. Kažka panašaus pasiūlys populiarių romantinių komedijų režisierius Garry Marshallas. Jis gerai išmano, kokios sudėtinės malonaus visais požūriais reginio dalys. Todėl ir naujame filme bus gausu žvaigždžių, juokingų situacijų ir dialogų bei lūkesčių išsipildymo. Vaidina Julia Roberts, Anne Hathaway, Hectoras Elizondo, Jessica Alba, Kathy Bates, Jessica Biel, Bradley Cooperis, Ericas Dane'as, Patricas Dempsey, Jamie Foxxas, Jennifer Garner, Ashtonas Kutcheris, Queen Latifah ir kiti (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)

Vilkolakis ***

Šūkis „Kiekvienam žiūrovui po pabaisą“ sėkmingai įgyvendinamas. Dar prieš dvidešimt metų užtekdamo, kad personažai įklastų musė. Dabar praverčia ir visokie mitologiniai, nacionaliniai ir kitokie baisūnai, kompiuterių triukai. ...Ilgai gyvenęs JAV, Lorensas Taltotas (Benicio Del Toro) grįžta į savo gimtuosius namus Didžiojoje Britanijoje. Vieną dieną jam įkanda vilkolakis ir Lorensas ima virsti pabaisa... Taip pat Marko Romancko filme vaidina Anthony Hopkinsas, Emily Blunt, Geraldine Chaplin, Hugo Weavingas (D. Britanija, JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – šedevras, **** – pasižūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, * – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė
Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Rasa Vasinauskaitė
Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacovskis
Maketas – Vanda Čemerkaitė | Finansininkė – Brigita Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

12–18 d. – Valentino diena (JAV) – 11, 13.45, 16.30, 19.15, 22 val.
Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 12, 14.20, 16.45, 19, 21.30
Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 12.20, 15.10, 18.15, 20.50
12, 17, 18 d. – Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 14.30, 16.40, 18.45, 21 val.;
13–16 d. – 12.15, 14.30, 16.40, 18.45, 21 val.
12, 17, 18 d. – Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 13.40, 16, 18.15, 20.40; 13–16 d. – 11.20, 13.40, 16, 18.15, 20.40
12 d. – Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 14, 16.10, 18.30, 21.10; 13–18 d. – 11.40, 14, 16.10, 18.30, 21.10; 12–18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 11.15, 13.30, 15.40, 18 val.; Įsikūnijimas (3D, JAV) – 11, 15.30, 20 val.; Viskas ore! (JAV) – 16.20, 19, 21.45; 12, 17, 18 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 14.10; 13–16 d. – 12, 14.10; 12–18 d. – Elijaus knyga (JAV) – 20.20; 12, 17, 18 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 15, 17.15, 19.20, 21.30; 13–16 d. – 12.40, 15, 17.15, 19.20, 21.30; 12–18 d. – Popiežė Joana (D. Britanija, Ispanija, Italija, Vokietija) – 14.45, 20.30; Tai sudėtinga (JAV) – 18 val.

Forum Cinemas Akropolis

12–18 d. – Valentino diena (JAV) – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30; Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 11.45, 14, 16.30, 19.10, 21.40; Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 12.30, 15, 18, 20.45
14 d. – Keliameji metai (Airija, JAV) – 20.30; 12, 17, 18 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 14.30, 17, 19, 21.15; 13–16 d. – 12.15, 14.30, 17, 19, 21.15; 12–18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 11.15, 13.30, 15.45, 18.15; Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 15.15, 17.20, 19.35, 21.50; 12, 17, 18 d. – Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 16.15; 21 val.; 13–16 d. – 11.30, 16.15; 21 val.; 12, 17, 18 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 13 val.; 13–16 d. – 10.45, 13 val.; Viskas ore! (JAV) – 13.45, 18.30; 12, 17, 18 d. – Įsikūnijimas (JAV) – 20.15; 13–16 d. – 11.30, 20.15; 12–18 d. – Tai sudėtinga (JAV) – 14.45, 17.45; 12, 13, 15–18 d. – Elijaus knyga (JAV) – 20.30

„Skalvijos“ kino centras

12 d. – Psichoanalitikas (JAV) – 21.15; 16 d. – 19 val.; 17 d. – 16.50; 14 d. – Susipynę išgyvenimai (JAV, Vokietija) – 18.20; 17 d. – 21.10; 13 d. – Tarp dviejų mylimųjų (JAV) – 21.15; 15 d. – Asmeniniai Pipos Li gyvenimai (JAV) – 21.30; 18 d. – 17.10
Ciklas „Mike Leigh subtilumai“
12 d. – Vėjavaiškė (D. Britanija) – 19 val.; 15 d. – 19.20; 17 d. – 18.50; 13 d. – Paslaptys ir melagystės (D. Britanija) – 18.45; 16 d. – 21 val.; 18 d. – 20.10
14 d. – Mano draugės draugas (rež. E. Rohmer, Prancūzija) – 20.40
15 d. – Aukso karštingė (JAV) – 15 val.
18 d. – Premjerai Šarka2 (dok. f., rež. M. Vildžiūnas) – 19 val.
13 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš! (animac., Danija) – 13 val.; 13 d. – Gražuolė (rež. A. Žebriūnas) – 15 val.; 14 d. – „Meškiukas ateina“ – 13 val.; 14 d. – Paskutinė atostogų diena (rež. A. Žebriūnas) – 15 val.
Režisieriaus Fatih Akino filmų retrospektyva
12 d. – Liepą (Vokietija) – 17 val.; 13 d. – Galva į sieną (Vokietija) – 16.30; 14 d. – Stambulo garsai (Vokietija, Turkija) – 16.30;

15 d. – Solino (Vokietija) – 17 val.; 16 d. – Greitai ir be skausmo (Vokietija) – 17 val.; 16 d. – Laikas būti laimingam (Čekija) – 15 val.

Pasaka

12 d. – Vudstokas (JAV) – 17, 21.30; 13 d. – 17.15; 14 d. – 17.30, 22 val.; 15 d. – 17 val.; 15 d. – 21.30; 12 d. – MysticBMX. The Movie (Estija) – 17.30; 13 d. – 19 val.; 14 d. – 18 val.; 16 d. – 15, 19 val.; 17 d. – 20 val.; 12 d. – Belaukiant Eriko (D. Britanija, Prancūzija, Italija, Belgija, Ispanija) – 19 val.; 12 d. – Vienoje kilpoje (D. Britanija) – 19.15; 13 d. – 19.30; 15 d. – 19.15; 16 d. – 17, 21.30; 17 d. – 19.30
12 d. – Pasaulis yra didelis ir išsigelbėjimas slypi už kampo (Bulgarija, Slovėnija, Vengrija, Vokietija) – 21.15; 13 d. – 15, 19.45; 14 d. – 15.15, 19.45; 16 d. – 19.15; 17 d. – 17.15
13 d. – Naujasis pasaulis (Italija, Prancūzija) – 12.30, 17.30; 17 d. – 17.30
13, 14 d. – Aukštyn (JAV) – 13 val.; 16 d. – 10 val.
13 d. – Belaukiant Eriko (D. Britanija, Prancūzija, Italija, Belgija, Ispanija) – 15.15, 22 val.; 14 d. – Ponios X auskarai (Prancūzija, Italija) – 15 val.; 15 d. – 21.15; 16 d. – 17.15; 17 d. – 21.45; 14, 15 d. – Šeimos židiny (Prancūzija, Italija) – 17.15; 16, 17 d. – 21.15; 14 d. – Šerburo lietsargiai (Prancūzija, Vokietija) – 19.15; 15 d. – 19.30; 16 d. – 13.30, 19.30; 17 d. – 19.15; 14 d. – Prancūziškas kankanas (Prancūzija, Italija) – 21.15; 16 d. – 12.15; 17 d. – 17 val.; 16 d. – Meilė cholesterolo metu (JAV) – 11 val.

Ozo kino salė

12 d. – F. Fellini kūrybos vakaras – 18 val.
13 d. – J. Noršteino animaciniai f. – 16 val.
15 d. – L. Tolstojaus ekranizacijos – 18 val.
16 d. – J. Jarmušo kūrybos vakaras – 18 val.
17 d. – Prancūzų kino meistrai – 18 val.
18 d. – Persona non grata (Rusija, Lenkija) – 18 val.
19 d. – Japonų kino meistrai – 18 val.
20 d. – Roko legendos „Pink Floyd“ (muz.) – 16 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

12–15 d. – Valentino diena (JAV) – 10.25, 13, 15.45, 18.45, 21.30, 23.59; 16–18 d. – 10.25, 13, 15.45, 18.45, 21.30; 12–15 d. – Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 14, 16.15, 18.30, 21, 23.30; 16–18 d. – 14, 16.15, 18.30, 21 val.; 12, 14–18 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 12, 14.45, 17.30; 13 d. – 12, 14.45, 17.30; 12–15 d. – Vyrų, kurie spokso į ožkas (D. Britanija, JAV) – 22.30; 13 d. – Keliameji metai (Airija, JAV) – 20 val.; 16 d. – Pasipriešinimas (JAV) – 18 val.; 12–18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 10.45, 12.45, 15, 17.15; 12, 17, 18 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 16.45, 22 val.; 13–16 d. – 11.30, 16.45, 22 val.; 12, 17, 18 d. – Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 16, 20.45; 13–16 d. – 11, 16, 20.45; 12–18 d. – Įsikūnijimas (3D, JAV) – 10.10, 15.30, 21.15; Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 13.30, 19.15; Popiežė Joana (D. Britanija, Ispanija, Italija, Vokietija) – 13.45, 19 val.; 12–15 d. – Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 19.30, 21.45, 23.45; 16–18 d. – 19.30, 21.45; 12–15 d. – Viskas ore! (JAV) – 13.15, 18.15, 23.15; 16 d. – 13.15, 23.15; 17, 18 d. – 13.15, 18.15; 12–16 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 11.45

Cinamonas

14 d. – Valentino diena (JAV), Keliautojo laiku žmona (JAV) – 19 val.; 12, 13, 15–

18 d. – Valentino diena (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.45; 14 d. – 11.30, 14, 16.30, 21.45; 12, 13, 15–18 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.30, 21 val.; 14 d. – 10.45, 13.15, 15.45, 18.15, 20.45; 12–18 d. – Vilkolakis (JAV) – 12.15, 14.30, 17, 19.30, 22 val.; Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 13, 17.35, 19.45; Viskas ore! (JAV) – 15.15, 21.55; 12, 13, 15–18 d. – Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 11.15, 18.45, 20.30, 22.15; 14 d. – 11.15, 20 val.; 12, 13, 15–18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 10.45, 12.45, 14.45, 16.45; 14 d. – 11.45, 13.45, 16, 18 val.

KLAIPĖDA

Cinamonas

14 d. – Valentino diena (JAV), Keliautojo laiku žmona (JAV) – 19 val.; 12, 13, 15–18 d. – Valentino diena (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30; 14 d. – 11.30, 14, 16.30, 21.30; 12–18 d. – Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 10.45, 13.15, 16, 18.30, 21 val.; Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 12.45, 15, 17.30, 19.45, 22 val.; Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 12.15, 17, 21.45; Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 14.30, 19.30; Viskas ore! (JAV) – 13.30, 18 val.; Nasha Russia. Likimo kiaušai (Rusija) – 15.45, 22.15; Princesė ir Varlius (JAV) – 11, 13, 15.10, 17.15, 19.15; 12, 13, 15–18 d. – Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 11.45, 20.15, 21.15; 14 d. – 11.45, 20.15

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

12 d. – Valentino diena (JAV) – 16, 18.50, 21.30; 13–18 d. – 10.40, 13.15, 16, 18.50, 21.30; 12–18 d. – Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 12.15, 14.45, 17.15, 19.40, 22 val.; Persis Džeksonas ir Olimpo dievai: žaibo vagis (JAV, Kanada) – 11.40, 14.20, 17.30, 20.30; Viskas ore! (JAV) – 18.30; Princesė ir Varlius (JAV) – 11.20, 13.50, 16.20; Įsikūnijimas (3D, JAV) – 10.10, 15.40, 21.15; Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 13.30, 19.10; Linkėjimai iš Paryžiaus (Prancūzija) – 21 val.

Atlantis Cinemas

3D salė
12–18 d. – Įsikūnijimas (JAV) – 12, 15, 18 val.; Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 21 val.
1 salė
12–18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 11, 13, 15 val.; Juodasis žaibas (Rusija) – 17 val.; Jaunatis (JAV) – 19 val.; Dėžė (JAV) – 21.30

PANEVĖŽYS

Forum Cinemas Babilonas

12–18 d. – Valentino diena (JAV) – 18.30, 21.20; Vilkolakis (D. Britanija, JAV) – 14.30, 19.10; 12, 17, 18 d. – Princesė ir Varlius (JAV) – 13.30, 16 val.; 13–16 d. – 11, 13.30, 16 val.; Tai kur, po velnių, tie Morgana? (JAV) – 15.30, 20.45; Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 12.30, 17, 21.40; 13–16 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 10.15; 13–16 d. – Įsikūnijimas (JAV) – 12 val.; Elijaus knyga (JAV) – 18 val.

MARIJAMPOLĖ

Spindulys

12–18 d. – Šerlokas Holmsas (Australija, D. Britanija, JAV) – 16 val.; 12, 14 – 16, 18 d. – Įsikūnijimas (JAV) 19 val.; 13 d. – 13, 19 val.; 14 d. – Niko (Suomija, Airija) – 13 val.; 17 d. – Vyrų, kurie spokso į ožkas (JAV) – 20 val.

Mažoji salė

12, 15–18 d. – Informatotius! (JAV) – 16.15
12, 15–18 d. – Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 19.15; 13, 14 d. – 14.15, 19.15

© „7 meno dienos“. Vilniaus kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 1000 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuve“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas (2-8 psl.)

